ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

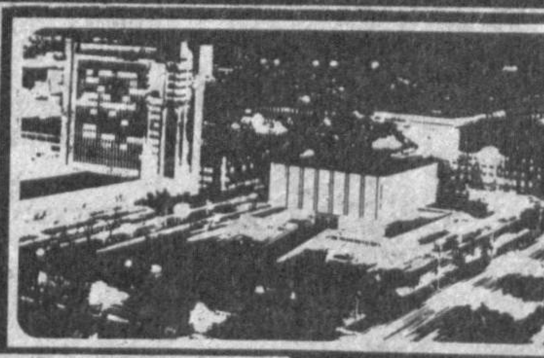

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган.

№ 46 (8. 475) ◆ 1994 йил 18 апрель, душанба ◆ Сотувда эркин нархда

ХХР ДАВЛАТ КЕНГАШИ РАҲБАРИ ЛИ ПЭННИНГ ТАШРИФИГА ДОИР

Илгари хабар қилинганидек, шу йил 18—20 апрель кунлари ХХР Давлат Кенгаши раҳбари Ли Пэн жаноби олийлари Ўзбекистон Республикасида расмий ташриф билан меҳмон бўлади.

Ўзбекистон раҳбарияти юксак мартабали меҳмонни кутлар экан, бу ташриф Ўзбекистон Республикаси ва Хитой Халқ Республикаси ўртасидаги тенг ҳуқуқли ва ўзаро фойдали муносабатларнинг янада ривожланишига муносиб ҳисса бўлиб қўшилади, деб ишонч билдиради.

ХИТОЙ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ КЕНГАШИ РАҲБАРИ ЛИ ПЭН

Ли Пэн 1928 йил октябрь ойида Сичуань вилоятининг Чэнду шаҳрида туғилган.

1941 йилдан бошлаб Яньандаги ўрта мактабда, Яньан табиий Фанлар академиясида, кейинчалик Чжанцзякоудаги ҳунар-техника билим юртида таҳсил олган.

1946 йилдан бошлаб Ли Пэн Шаньси-хабар-хэбей туманидаги электр компаниясида техник, Харбин ёғмой корпорациясида бошқарувчи ёрдамчиси ҳамда партия қўмитаси котиби бўлиб ишлаган.

1948 йилдан бошлаб Москва энергетика институтида таҳсил олган. Шу даврда СССРдаги хитойлик талабалар уюшмаси раиси этиб сайланган.

Хитойга қайтганидан кейин 1955 йилдан бошлаб Цзилинь вилоятидаги электр станцияда директор ўринбосари, бош инженер, Шимоли-шарқий Хитой электр энергия бошқармасида бош инженер ўринбосари ва Ляонин вилоятидаги электр станцияда директор бўлиб ишлаган.

1966 йилдан бошлаб Пекин электр энергия бошқармасида партком котиби вазифасини бажарувчи, партком котиби ва бошлиқ бўлиб ишлаган.

1979 йилдан 1983 йилгача ХХР энергетика вазири ўринбосари, вазир ва вазирлик парткоми котиби, ХХР сув хўжалиги ва электр энергия вазирининг биринчи ўринбосари ва вазирлик парткоми котибининг ўринбосари бўлиб ишлаган.

1983 йилда Ли Пэн бош вазир ўринбосари этиб тайинланган. Айни пайтда 1985 йилдан бошлаб ХХР маориф ишлари давлат қўмитаси раиси вазифасини бажарувчи бўлиб ҳам ишлаган.

1987 йилдан бошлаб ХХР давлат кенгаши раҳбари вазифасини бажарувчи, раҳбари. 1993 йил март ойида бўлган 8-чақириқ Умумхитой халқ вакиллари йиғилишининг биринчи сессиясида яна ХХР Давлат Кенгаши раҳбари этиб қайта сайланган.

1982 йилдан бошлаб Хитой Коммунистик партияси Марказий Қўмитаси раҳбарлик органлари таркибига кирган.

Рус ва инглиз тилларини яхши билади. Ли Пэннинг рафиқаси ҳам электр энергия соҳаси бўйича мутахассисдир.

Икки ўғли ва бир қизи бор.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги матбуот шўъбаси.

Ўзбекистон—Хитой: ҳамкорлик қирралари

ҚЎШМА КОРХОНАНИНГ ДОВРУҒИ

«ТОШИНТЕРМ» Ўзбекистон—Хитой қўшма корхонасининг ишга тушганига эндигина тўрт йил бўляпти. Шунга қарамасдан корхона ўз маҳсулотлари билан Республикамизда, қолаверса чет элларда ҳам шуҳрат қозонди. Айни пайтда жамоа ўз термосларини Саудия Арабистони, Афғонистон, Германия ва бошқа мамлакатларга жўнатиб турибди. Бошқача қилиб айтганда йилига 1 миллиондан зиёд термос ишлаб чиқараётган корхонанинг 30 фоиз маҳсулоти чет элларга жўнатилмоқда.

Халқимизда минг марта эшитгандан кўра бир марта кўрган яхши, деган мақол бор. Биз шу нақлга амал қилиб корхонада бўлдик ва жамоанинг ишлаб чиқариши билан яқиндан танишдик.

Корхонанинг тайёрлов цехида қатор териб қўйилган чиройли ва бежирим термослар киши кўзини қамаштиради. Ишчиларнинг қўли-қўлига тегмайди. Уларнинг бири металл пластинкаларни махсус дастгоҳда керакли шаклга келтирса, бошқаси унга чиройли гул ёпиштириб, сайқал беради. Учинчи киши эса бўлакларини йиғиб тайёр термос ҳолатига келтиради.

— Айни пайтда ишлаб чиқараётган термосларимизнинг 30—35 фоизи республикамизни таъминлашга етади, — дейди корхона бош директори Саид Султонов.— Шу сабабли биз қолган маҳсулотни Ҳамдўстлик давлатлари ҳамда чет элга жўнатишдан манфаатдормиз. Бу билан биринчидан, бирлашмамиз республикага валюта тушумини кўпайтирмоқда. Иккинчидан, термосларни алмашиш усули билан республикамизга жуда зарур бўлган мато ва бошқа материалларни олиб келяпмиз.

Ундан кейин термосларни ишлаб чиқаришда хом ашёнинг қарийб ҳаммасини ўзимизда ишлаб чиқаришга ҳаракат қилаяпмиз.

Айни пайтда ишчи ва хизматчиларимиз бунга ҳам эҳтиёж қолдирмасликка ҳаракат қилишмоқда. Чунки ҳозир ана шу ялтироқ колбаларни Хитойдан минерал ўғитларга алмашиб олиб келяпмиз. Келгусида бунга ҳожат қолмайди. Шу мақсадда Сергелида юқоридаги хом ашёни ишлаб чиқарадиган завод қурилиши жадал суръатларда олиб борилмоқда. Айни пайтда бу қурилиш майдонида шаҳримизда жойлашган «Сифат» қурилиш тресги бинокорлари жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилишмоқда. Режа бўйича корхона 1995 йил бошларида ишга тушиши керак. У ишга тушганидан кейин корхонада нафақат колбалар, балки яхна ичимликлар учун шиша идишлар ва уй-рўзғорда ишлатиладиган бошқа шиша буюмлар ишлаб чиқариш ҳам йўлга қўйилади. Бошқача қилиб айтганда йилига 2 миллион колба ҳамда 35 миллион дона шиша идишлари тайёрлашга муваффақ бўлинади.

Бирлашма термос ишлаб чиқаришдан ташқари бошқа халқ истеъмол буюмларини тайёрлашга ҳам интилмоқда. Мисол учун ўтган йили Хитой, «Қизил тонг» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳамда «Тошинтерм» қўшма корхонаси ўртасида яна бир жамоа иш бошлади. Бу — «Ойдин—Муниза» қўшма корхонасидир. Айни пайтда бу ерда аёлларимиз учун кийим-кечаклар тайёрланмоқда. Термосларни чет элда қимматбаҳо, сифатли матоларга алмашиш ҳисобига корхона жаҳон андозаларига тўла жавоб бера оладиган кийим-кечакларни тикишга эришмоқда.

Ҳозирги кунда корхона Хитойдан ташқари бошқа мамлакатлар билан ҳам иқтисодий алоқаларни йўлга қўйиб юборди. Ўтган йили ишга тушган «Аҳмад-Ғани-Корпорейшн» Покистон — Ўзбекистон қўшма корхонаси шулар жумласига киради. Бу ерда ҳозир аёллар кийимидан ташқари эркак ҳамда болалар учун кийим-кечак тикиш йўлга қўйилган.

Дарҳақиқат, бугунги кунда Тошкент термосининг довруғи бутун жаҳонга тарқалди. Буни юқоридаги мисоллардан ҳам билиб олса бўлади. Бироқ ҳозирги кунда жаҳон бозорида корхонанинг рақобатчилари ҳам кўпайиб қолди. Мисол учун бугунги кунга келиб Хитойдан ташқари Қозоғистонда «Ойбулоқ» номли термос ишлаб чиқарадиган турдош корхона ишлаб турибди. Тўғри, ҳозирча улар чиқараётган термослар сифат жиҳатдан Тошкентникидан анча узоқ. Шунга қарамасдан бу қўшма корхона ҳам дунё бозорига маҳсулот чиқаришга интилмоқда. Бундан ташқари Тожикистонда ҳам шундай турдош қўшма корхона иш бошлади.

Бироқ корхона ишчилари жаҳон бозорида рақобатчилар кўпайиб кетяпти, деб жим ўтиришгани йўқ. Улар корхонада ишлаб чиқарилаётган термосларнинг сифат жиҳатдан ўсишини таъминламоқдалар.

Ғулом ЮСУПОВ.

СУРАТЛАРДА: «Тошинтерм» Ўзбекистон—Хитой қўшма корхонаси фаолиятидан лавҳалар. Юқорида корхонанинг илғор ишчиси Латофат Зокирова; Хитойдан келиб бу ерда фаолият кўрсатаётган слесарь-асбобсоз ишчи Жан И Пун (пастда).

Козим Ўлмасов олган суратлар.

МАҲАЛЛА ОҚСОҚОЛЛАРИ ТАЖРИБА АЛМАШДИЛАР

АВВАЛ хабар берганимиздек, Тошкент шаҳри маҳаллалари оқсоқоллари ўқувининг иккинчи куни — 15 апрелда машғулот иштирокчилари пойтахтимиздаги Шайхонтоҳур, Собир Раҳимов, Акмал Икромов ва бошқа туманларда бўлишди. Бир гуруҳ оқсоқоллар Шайхонтоҳур тумани ҳокимлигининг мажлислар залига тўпланишди. Туман ҳокими Атҳам Миржалилов тумандаги маҳаллалар ҳамда бу масканларда олиб борилаётган ишлар ҳақида батафсил гапириб берди. Шундан сўнг барча автобусларга ўтириб, тумандаги «Олмазор» ва «Наврўз» маҳаллаларидаги маданият марказларини бориб кўришди. Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси геология ва минерал ресурслар давлат комитети илмий ишлаб чиқариш ва ўқув марказини томоша қилдилар.

Тушликдан сўнг туманларда бўлиб қайтган оқсоқоллар Ўзбекистон Халқ демократик партияси мажлислар залига йиғилишди. Тошкент шаҳар ободонлаштириш бошқармасининг бошлиғи Муҳаммаджон Зуфаров шу кунларда маҳалла ва мавзеларни ободонлаштириш бўйича белгиланаётган тадбирлар ҳамда режалар хусусида ахборот берди. «Сувсоз» трестининг бошлиғи Зокир Солихўжаев эса аҳолининг ичимлик сувига бўлган талаб ва эҳтиёжи қандай бажарилаётгани хусусида тўхталиб ўтди.

Фикр-мулоҳазаларга бой бўлган икки кунлик машғулотни Тошкент шаҳар Ҳокимининг ўринбосари Шуҳрат Жалилов якунлади.

Саъдулла ШОДИЕВ.

Иқтисодий иттифоқ—ҳақиқат

МОСКВАДА Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатлари раҳбарлари кенгашининг мажлиси бўлиб ўтди. Унда Озарбайжон, Арманистон, Беларусь, Грузия, Қозоғистон, Қирғизистон, Молдова, Россия, Тожикистон, Туркманистон, Ўзбекистон ва Украина делегациялари қатнашдилар.

Кун тартибига йигирмадан ортиқ масалалар киритилган эди.

Ҳамдўстлик мамлакатлари ҳукумат бошлиқларининг мажлисида ўзаро манфаатли иқтисодий муносабатни йўлга қўйиш масалалари, турли божхона ғовларини олиб ташлаш, молиявий тизимларнинг ўзаро ҳамкорлиги масалалари муҳокама этилди.

Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги давлат раҳбарлари бешта муҳим ҳужжатларни муҳокама қилишди, сўнгра уларни имзолашди.

Энди шу нарсани ишонч билан таъкидлаш мумкинки, иқтисодий иттифоқ ҳақиқатга айланди — Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Москвадаги учрашув натижаларини ана шундай деб изоҳлади.

Ҳамдўстлик Давлатлари раҳбарлари кенгашининг навбатдаги мажлиси 9 сентябрда ўтказилиши хабар қилинди.

* * *

Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатлари раҳбарлари учрашуви ўз ишини ниҳоясига етказганидан кейин Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов бошчилигидаги делегация Тошкентга қайтиб келди.

Тошкент аэропортида Ислом Каримовни Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши раиси вазифасини бажарувчи Эркин Халилов, Республика Бош вазири Абдулҳошим Муталов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков, Ўзбекистон Президентининг давлат маслаҳатчиси Мавлон Умурзоқов, Тошкент шаҳар Ҳокими Атҳамбек Фозилбеков, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

ТАШҚИ ИШЛАР ВАЗИРЛИГИНИНГ АХБОРОТИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг таклифига биноан ўзаро аҳдлашувларга мувофиқ шу йилнинг 25 апрелида Франция Республикаси Президенти Франсуа Миттеран жаноби олийларининг Ўзбекистон Республикасига давлат ташрифи бошланади.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигининг матбуот шўъбаси.

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

● Тошкент, Қашқадарё, Самарқанд, Сирдарё, Сурхондарё, Андижон, Наманган, Хоразм ва Бухоро вилоятлари фаолларининг йиғилишларида Вазирлар Маҳкамасининг қарори асосида баҳор-ёз ойларида тошқин ва сел оқимларини талафотсиз ўтказиб юбориш масалалари муҳокама этилди.

● Вазирлар Маҳкамасида Бош вазир Абдулҳошим Муталов бошчилигида корхоналар ва хўжаликлар тасарруфида қолаётган маҳсулотларни сотиш юзасидан товар — хом-ашё биржалари иштирокида улгуржи ярмаркалар ташкил этиш масалаларига бағишланган кенгаш бўлиб ўтди.

● Тошкентда Бош вазирнинг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков раислигида 1941—1945 йилларда немис-фашист қўшинлари билан урушда эришилган Ғалабанинг 50 йиллигига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш республика ташкилий комитетининг мажлиси бўлиб ўтди.

● Республика прокуратураси ҳайъатининг кенгайтирилган йиғилишида Президент Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон Республикасининг солиқ ва божхона тўғрисида»ги қонунларига риоя этилиши устидан назоратни кучайтириш ҳақида»ги Фармонини бажаришга доир вазифалар ва прокурор назоратининг аҳволи муҳокама этилди.

● Кеча аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ходимлари ўз касб байрамларини нишонладилар.

● Бекободда биринчи кўчмас мулк. ким ошди савдосида олтита иншоот сотилди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● Арманистон билан Озарбайжон ўртасида уруш ҳаракатлари давом этяпти. Оммавий ахборот воситалари кеча Озарбайжон қўшинлари бир неча йўналишда ҳужумга ўтганликларини хабар қилдилар.

● Ҳамдўстлик мамлакатлари бўйлаб сафарини давом эттираётган Халқаро Олимпиада қўмитасининг раиси Х. Самаранч бугун Бокуга келади. У Озарбайжон раҳбарияти билан учрашади.

● Бугун «Горбачев жамғармаси» Москвада Никита Сергеевич Хрушчев таваллуд топган куннинг 100 йиллигига бағишлаб анжуман ўтказишни режалаган. Ҳамдўстлик давлатлари, шунингдек бир қатор хорижий мамлакатлар вакиллари иштирок этадиган ушбу анжуманда жамғарма раҳбари Михаил Горбачев асосий маъруза билан чиқади.

● Грузияда беш балл куч билан ер силкиниши рўй берди. Тбилисида зилзила кучи 3,5 баллга етди. Бу табиий офат келтирган талафотлар аниқланяпти.

ХОРИЖДА

● Форс кўрфазида Қувайт—АҚШ—Буюк Британия ҳарбий машқлари бошланди. 1991 йилги Ироқ—Қувайт урушидан сўнг энг йирик бундай биргаликдаги машқда 3 минг нафарга яқин ҳарбий хизматчи иштирок этяпти.

● Ироқ авиацияси учиши ман этилган Шимолий Ироқдаги ҳаво ҳудудида Америка Қўшма Штатларининг қирувчилари ўзларининг иккита вертолётларини адашиб уриб туширдилар. Бу вертолётларда бўлган 15 нафар америкалик, уч нафар турк, битта француз ва иккита англиялик зобит, шунингдек бешта курд ҳалок бўлди.

● Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ер куррасининг турли минтақаларида тинчликни сақлаш учун 50 мамлакатнинг, шу жумладан Россиянинг 72 минг нафар аскаридан иборат заҳира кучларини яратишга киришмоқда. Ҳозирнинг ўзида 18 мамлакат бу кучларга 22 минг ҳарбий хизматчисини ажратганлигини маълум қилди.

● Россия ташқи ишлар вазири Андрей Козирев қисқа муддатга Белградга сафар қилди. У бу ерда собиқ Югославияда тинчлик ўрнатиш юзасидан музокаралар олиб борди.

● Марказий Европадаги етти давлат — Австрия, Венгрия, Руминия, Польша, Словакия, Германия ва Чехия раҳбарлари ўз мамлакатларининг Ғарбнинг тараққий этган етти давлати билан савдо-иқтисодий муносабатларини яхшилаш муносабатларини муҳокама қилиш учун тўпландилар.

ШАҲАР ФАОЛЛАРИНИНГ ЙИҒИЛИШИ

16 апрель куни Тошкент шаҳар фаолларининг йиғилиши бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Тошқин, сел оқимларини оқизиб юбориш ва кўчки ҳодисалари билан боғлиқ бўлган ҳалокатли оқибатларнинг олдини олиш ҳамда уларни бартараф этиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қароридан келиб чиқадиган вазифалар ва тадбирлар муҳокама этилди.

Ушбу масала бўйича Тошкент шаҳар Ҳокими А. И. Фозилбеков нутқ сўзлади.

Ҳукуматнинг мазкур қарори Тошкент шаҳри ҳар бир аҳолиси, айниқса фаоллар зиммасига фавқулодда ҳолатларнинг олдини олиш ва улар оқибатларини бартараф этиш юзасидан алоҳида масъулият юклаши таъкидлаб ўтилди.

Шаҳарда ўтган йилиёқ фавқулодда ҳодисалар бўйича комиссия тузиш ҳақида қарор қабул қилинган эди. Комиссия зиммасига фавқулодда ҳодисаларнинг олдини олиш ва уларни бартараф этиш юзасидан барча ишларга раҳбарлик қилиш ва бу ишларни мувофиқлаштириб туриш вазифаси юклатилган.

Бу йил кутилаётган мураккаб гидрометеорология вазияти ҳисобга олинган ҳолда тезкор гуруҳлар ташкил этилди, сув сатҳи кўтарилишини кечаю кундуз назорат қилиб туриш йўлга қўйилди. Дарё қирғоқларини мустаҳкамлаш учун зарур куч ва воситалар ажратилди. Шу туфайли кутилаётган хавфларнинг олди олинди, тўғонлар ва Чирчиқ дарёси қирғоқлари мустаҳкамланди.

Аммо ҳозир хотиржамликка берилиб бўлмайди. Баҳорги тошқинлар энди бошланяпти. Туман ҳокимликлари, шаҳар хизматлари анҳорлар, ариқлар, барча сув иншоотларини тартибга келтириб, сув равон оқишини таъминлашлари зарур. Шунингдек, махсус ишларни бажариш учун техникани тайёрлаб қўйиш, ёнилғи, бошқа материаллар заҳирасини яратиш ҳам керак. Шу муносабат билан туман ҳокимликлари, шаҳар бошқарма ва бўлимларининг аниқ вазифалари белгилаб берилди.

Фаоллар йиғилиши кун тартибидаги масалани муҳокама этишда Бектемир тумани ҳокими Ш. Ҳикматов, шаҳар сув хўжалиги бошқармасининг бошлиғи Ш. М. Шоназаров, Ўзбекистон Республикаси энергетика вазирининг биринчи ўринбосари Г. М. Толмачёв, шаҳар мудофаа ишлари бошқармаси фуқаро мудофаасининг бўлим бошлиғи Л. А. Очилов, Сергели тумани ҳокимининг биринчи ўринбосари Ш. Қ. Шораҳмедов, «Ўзэлектроаппарат» бирлашмаси бош директори А. Алимбоев сўзга чиқдилар.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси сув хўжалиги вазири Р. А. Гиниятуллин сўзга чиқди.

Фаоллар йиғилишида 1994 йилда Тошкент шаҳрида фавқулодда ҳодисаларнинг олдини олиш ва улар оқибатларини бартараф этиш юзасидан тадбирлар режаси тасдиқланди, муҳокама этилган масала юзасидан қарор қабул қилинди.

Ҳар эҳтимолга қарши

ЧОРАЛАР КЎРИЛМОҚДА

ЯҚИНДА матбуотда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Тошқин, сел оқимларини оқизиб юбориш ва кўчки ҳодисалари билан боғлиқ бўлган ҳалокатли оқибатларнинг олдини олиш ҳамда уларни бартараф этиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори эълон қилинди.

Хўш, бу муҳим ҳужжат юзасидан айнан пойтахтимизда қандай ишлар амалга оширилмоқда! Ана шу савол билан Тошкент шаҳар коммунал хўжалиги бирлашмаси бошлиғининг ўринбосари Вячеслав Кимга мурожаат қилдик.

— Бугунги кунга келиб шаҳарда тошқин ва сел оқимларининг олдини олиш бўйича назоратчилар гуруҳи ташкил этилган. Бунга бирлашмамиз бошлиғи Рўзи Ҳикматуллоев бошчилик қилмоқда. Шунга асосан гуруҳ аъзолари барча тасодифий талафотларнинг олдини олиш чора-тадбирларини кўриб қўйишди. Бир сўз билан айтганда улар ҳар бир инсон ҳаёти учун жавобгар эканликларини ҳис этиб иш юритишмоқда. Шаҳар сув хўжалиги, ободонлаштириш бош бошқармалари ҳамда бошқа шунга мутасадди ташкилотлар юз бериши мумкин бўлган табиий офатларнинг олдини олиш чораларини кўриб қўйишган. Юқоридаги бошқарма ва ташкилотларда бу ишга шахсан жавоб берадиган мутасаддилар тайинланган.

Шу ўринда мисол тариқасида фақат шаҳар сув хўжалиги бошқармаси ходимлари томонидан бажарилган ишларга тўхталадиган бўлсам умумий манзара яна ҳам ойдинлашади. Бошқарма шу йилнинг 1 апрелгача пойтахтдаги 37 каналларни тозалаб, сув равон оқишини таъминлади. Уларнинг умумий масофаси 123 километрни ташкил этади. Шаҳардаги 8 та қайнатмалар қайта кўрикдан ўтказилди.

Ҳозир бошқарма бўйича бахтсиз ҳодисаларнинг олдини олиш мақсадида 10 та машина, 4 та тиркамалар тайёр ҳолга келтирилган. 35 тонна цемент, 90 тонна шағал, 40 тонна қум ва бошқа керакли материаллар фалокат рўй берган тақдирда ишлатишга шай қилиб қўйилган.

Бошқарманинг ҳамма бўлим бошлиқларига ўзига тегишли ҳудудлар белгилаб берилган. Улар тошқин ва сел оқимлари ҳақида бошқарма навбатчисига хабар қилишлари ва жойларда зарур муҳофаза ишларини амалга оширишлари кераклиги огоҳлантирилган.

— Тошқин ва сел оқимларининг олдини олиш борасида Тошкент вилояти билан ҳамкорликда ҳам иш олиб бораяпсизларми!

— Албатта, бу борада анча ишлар қилинди. Масалан, Тошкент вилояти сув хўжалиги бирлашмасига қарашли Чирчиқ дарёси ўнг қирғоғи туманлараро каналлар бошқармаси билан алоқа тиклаганмиз. Улар Чирчиқ дарёси сувининг кўтарилганлиги ёки пасайганлиги ҳақида бизни мунтазам хабардор қилиб туришади. Ундан кейин бу бошқарма мутахассислари шаҳримиздаги Салор, Қорасув, Бўржар, Толариқ, Найман каби канал ва ариқлар сувининг пасайиш ёки кўтарилиш даражасини ҳам ўлчайдилар. Айни пайтда ҳар бир канал ва ариқлар учун юқоридаги бошқармадан махсус кишилар бириктирилган.

Суҳбатдош Ғиёс ЮНУСОВ.

ХАЛҚАРО «ТОШКЕНТ ТУРНИРИ»ДА

ИККИ УЧРАШУВ, ИККИ ДУРАНГ

Кеча «Пахтакор» ва МҲСК ўйингоҳларида навбатдаги тур учрашувлари бўлиб ўтди. Ўзбекистон миллий терма жамоаси тожикистонлик футболчиларга қарши майдонга тушдилар. Аввалига Тожикистон терма командаси аъзоси В. Шишков учрашувда ҳисобни очди — 0:1. Бу олдинги кун ўйинларини ғалаба билан якунлаган спортчиларимиз учун ҳам, муҳлислар учун ҳам кутилмаган ҳодиса эди. Футболчиларимиз бор кучларини ҳужумга йўналтириб учрашувнинг 35-дақиқасида ҳисобни тенглаштирди — 1:1.

Иккинчи бўлимда эса томонларнинг уюштирган сон-саноқсиз ҳужумлари натижа бермади.

МҲСК ўйингоҳида ўтказилган Қозоғистон ва Қирғизистон терма жамоалари учрашувида ҳисоб очилмади.

Эртага сўнгги тур учрашувлари ва Халқаро «Тошкент турнири»нинг тантанали ёпилиш маросими бўлиб ўтади.

Шуҳрат ЗОКИРОВ.

ВАЛЮТА БИРЖАСИДАГИ САВДО

Ўзбекистон Республика биржасида 15 апрель куни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Пул муомаласини мустаҳкамлаш ва «сўм-купон»нинг харид қобилиятини оширишга доир кечиктириб бўлмайдиган чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорига мувофиқ дастлабки савдо бўлиб ўтди. Унда ички ва ташқи бозорлардаги вужудга келган талаблар ва устиворликлар ҳисобга олинган ҳолда, сўм-купоннинг хорижий валюталарга алмаштириш қиймати аниқланди.

Ўзбекистон Республикаси марказий банки 1994 йил 16 апрелдан бошлаб Ўзбекистон Республикаси ҳудудида хорижий валюталарнинг сўм-купонга нисбатан қуйидаги қиймати белгиланганини маълум қилади.

1 Австралия доллари	2640.83
1 Австрия шиллинги	302.52
1 инглиз фунт стерлинги	5364.58
10 Бельгия франки	1032.36
1 голланд гульдени	1893.38
10 грек драхми	145.04
1 Дания кронаси	542.71
1 АҚШ доллари	3637.00
1 Миср фунти	1077.63
1 Ирландия фунти	5208.18
1 Исландия кронаси	50.26
10 испан песети	261.24
100 итальян лираси	222.24
1 Канада доллари	2633.60
1 Қувайт динори	12233.43
10 ливан фунти	21.50
1 немис маркаси	2126.28
1 Норвегия кронаси	490.42
10 Португалия эскудоси	208.13
1 Сингапур доллари	2330.66
10 Туркия лираси	980.32
1 Финляндия маркаси	660.42
1 Франция франки	621.50
1 Швеция кронаси	459.08
1 Швейцария франки	2512.61
1 ЭКЮ	4110.54
10 Япония иенаси	350.22
1 Россия рубли	2.04
1 Эстония кронаси	265.28
10 Украин карбованеци	2.88
1 Латвия лати	6414.46
1 Литва лити	909.25
1 Қозоқ тенгеси	165.62
1 Молдова лейи	882.77
10 Беларусь рубли	2.02

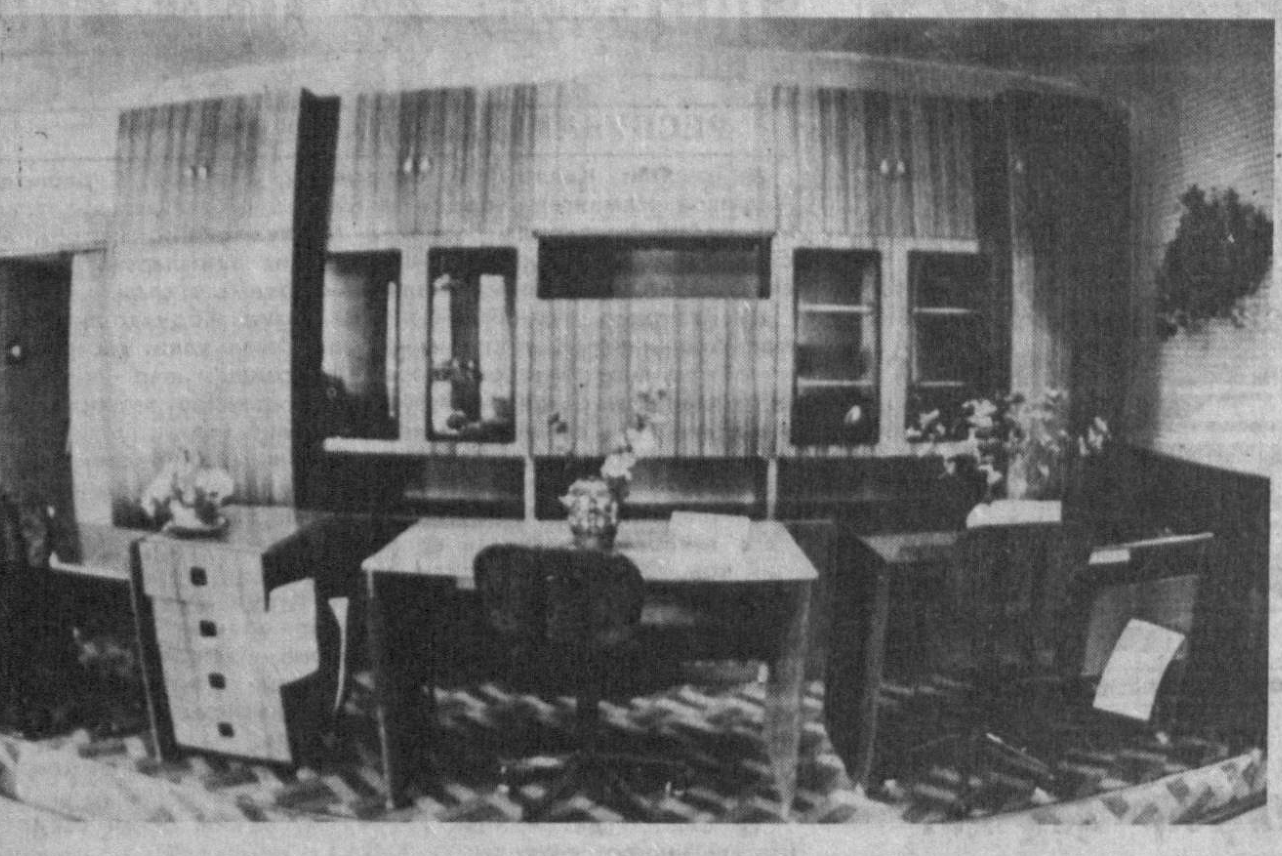

НАВРЎЗ арафасида Сергели туманида жойлашган мебель илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасига хушхабар келди. Унда бирлашманинг Германия билан тузилажак қўшма корхонасининг дастлабки намуна термаси республика мебель корхоналари ўртасида ўтказилган танловда биринчи совринли ўринни эгаллаганлиги ва шунга кўра бирлашма жамоаси 3 миллион сўм билан мукофотланганлиги баён этилганди.

Тадбиркорга омад ёр

ЖАҲОН БОЗОРИГА ҚАДАМ

Хушхабарнинг қаноти бор деганларидек, шу баҳона биз ҳам ушбу корхонада бўлдик.

— «Ўзбекмебель» давлат ҳиссадорлик бирлашмаси қошида очилган валюта дўконида ташкил этилган танловда қатнашишга бизни ҳам таклиф этишганида дастлаб иккиландик, — дея ҳикоя қилади бирлашма директори Алижон Қирғизбоев. — Ахир бу унча-мунча кўргазма эмаски, дуч келган термамизга бироз ишлов бериб, уни жамоатчилик эътиборига ҳавола этсак. Шунда кимдир қўшма корхона маҳсулотини тақдим этсак-чи, деган фикрни билдириб қолди. Очиғи, бу таклиф ҳаммамизга маъқул тушди.

Янги термани танловга чиқардик. Ҳайъат аъзоларининг маҳсулотимизга берган баҳолари эса биз учун кутилмаган янгилик бўлди.

Корхонанинг кўргазмалар залидан ўрин олган бу янги термани бизга ҳам кўрсатишди. Битта иш столи, телефон ёки компьютер учун мўлжалланган тумба, китоб-дафтар столи, устки кийимлар шкафи ва битта креслодан ташкил топган қора ялтироқ рангли бу терма ҳар қандай одамнинг диққатини ўзига жалб этмай қўймайди. У шу қадар нафис ва нозик дид билан ишланганки, бири-биридан бежирим мебель жиҳозларидан бир зум кўзингизни узолмай қоласиз. Ҳаммасидан ҳам бирлашма бу маҳсулотни оммавий тарзда ишлаб чиқаришга киришаётганлиги бизни қувонтирди.

Икки томонлама шартномамиз бор. Шунга кўра май ойида иш бошлашимиз керак. Цехларимиздан бирини янги маҳсулот ишлаб чиқариш учун ажратганмиз. Ҳозир барча ускуналар деярли ўрнатиб бўлинди. Асосий жиҳозлар ўзимизники. Терма учун Германиядан биз фақат фурнитур, ўз-ўзини елимлайдиган синтетик плёнка ва ҳар бир терма учун биттадан кресло оламиз, холос, — дейди Алижон ака бизга.

Бу корхонанинг жаҳон бозорига чиқиши учун қўяётган дастлабки қадами албатта. Лекин бирлашма шу билангина чегараланиб қолаётгани йўқ. У келажакда Италия, Туркия фирмалари билан ҳамкорлик қилишни ҳам режалаштирмоқда. Жумладан, яқин кунлар ичида Кипр билан шундай алоқа боғланмоқчи. Ҳозир бу йўлда ҳам дастлабки натижаларга эришилди.

Корхонанинг ҳозирги ишлаб чиқариши билан қизиқдик. Агарда бу ерда бир кунда тайёрланаётган умумий маҳсулотлар рўйхатини қисқача санаб ўтадиган бўлсак, унинг ишлаб чиқариш қуввати нақадар кенг миқёсли эканлигини кўз олдига келтириш унчалик қийин бўлмай қолади. 30 та «Наврўз» стенкаси, 20 тага яқин хона учун мўлжалланган терма, 50 та ёзув столи, шунча овқатланиш столи, яна қанча юмшоқ мебеллар... Бу — корхонанинг ўртача бир кунда ишлаб чиқарадиган маҳсулоти ҳажми. Бирлашманинг мавжуд бешта цехида бугунги кунда жавлон ураётган 500 дан ортиқ кишининг серунум меҳнати маҳсули. Бунинг устига бирлашма зиммасида бутун республика миқёсида бажариладиган бир қатор юмушлар ҳам борки, жамоа уни ҳам масъулият билан бажариб келмоқда. Масалан, республика мебель корхоналарида тайёрланадиган мебель жиҳозларининг лойиҳалари биринчи навбатда шу

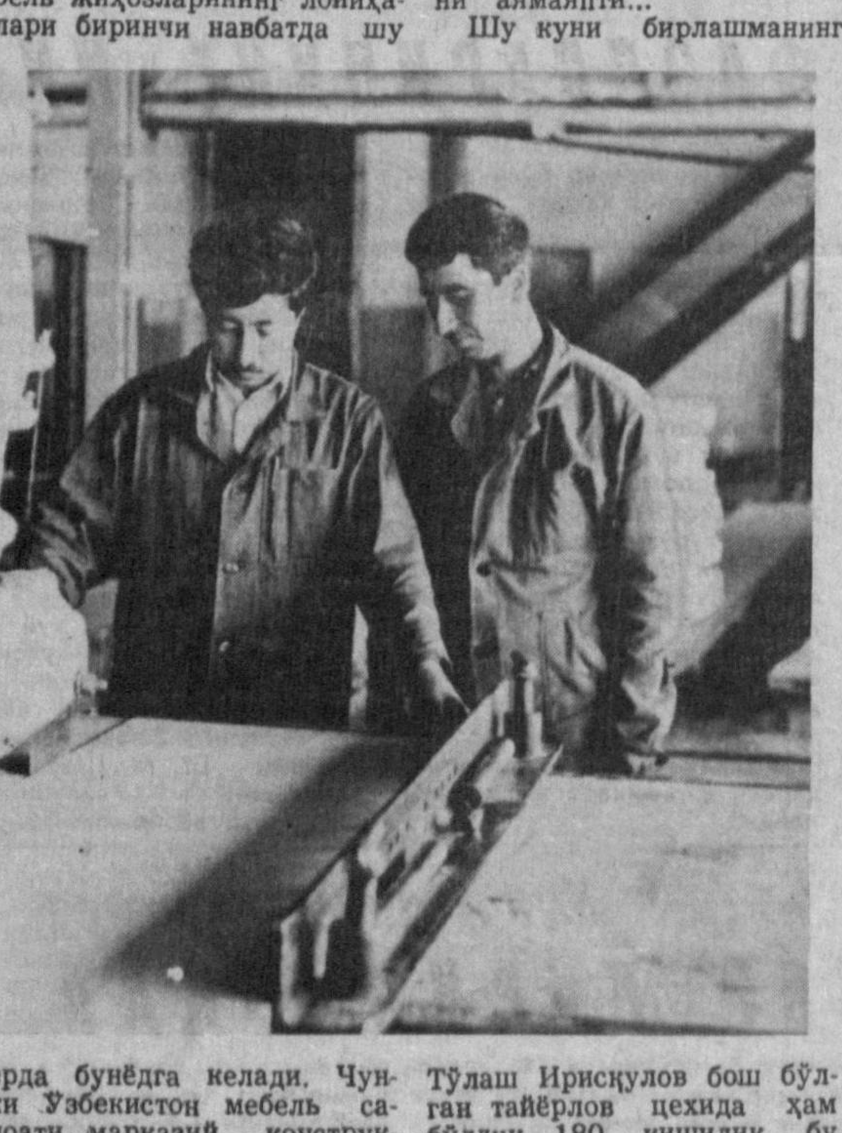

ерда бунёдга келади. Чунки Ўзбекистон мебель саноати марказий конструкторлик-технология бюроси бирлашма ҳудудида жойлашган. Қолаверса республика мебель ва ёғоч маҳсулотларини синовдан ўтказувчи марказ ҳам шу ерда.

— Ҳозир оғирчиликлардан шикоят қилиб ўтирадиган вақт эмас, — дейди директор сўзини давом эттириб. — Бу ҳамма жойда ҳукм сураётган аҳвол. Муҳими, шу қийинчиликдан чиқиб кетиш йўлларини излаш ва тадбиркорлик билан жамоани тўла иш билан таъминлашдан иборат.

Бирлашмага деярли барча маҳсулотлар Россиядан келтирилади. Айниқса корхона учун шу йилнинг январь ойи оғир келди. Таъминотда узилиш сезилиб қолди. Ўша кунларда то ишлаб чиқариш тўла йўлга қўйилмагунча директордан тортиб, корхонанинг биронта хизматчиси тиниб-тинчимади. Уларнинг саъй-ҳаракатлари билан яна барча цехларда тўлиқ иш куни қарор топди. Агар январь ойида 200 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилган бўлса февраль ойида бу кўрсаткич 625 миллион сўмга яқинлашибди. Март ойи режаси 1 миллиард 200 миллион сўмга етказиб уддаланди. Агар йил бошида бир ишчининг ўртача ойлик маоши 76 минг сўмни ташкил этган бўлса, март ойига келиб бу рақам 200 мингга чиқиб олди.

— Ўтган йили режани 114 фоизга етказиб адо этган эдик. Бу йил эса ундан ҳам юқорироқ маррани кўзлаб турибмиз, — дейишади корхона мутасаддилари.

Ижтимоий ҳимоя, қулайлик бор жойда иш унуми ҳам, қуним ҳам яхши бўлади. Корхонада бўлганимизда мана шунга катта эътибор берилаётганига ишонч ҳосил қилдик. Ҳар бир ишчига ойлик маошдан ташқари, бир кунлик овқат учун 2 минг сўм пул, 0,5 литр сут, яна ҳар чоракда рағбатлантирувчи қўшма мукофот берилаётганини қандай изоҳлаш мумкин. Бунинг устига мол алмаштириш йўли билан ишчи ва хизматчиларга республикамизнинг турли вилоятларидан арзон гаров гўшт ва бошқа маҳсулотлар келтириб бериляпти. Яқинда шундай йўл билан Хоразмдан гуруч олиб келинди. Бирлашма маъмурияти ва касаба уюшмаси шароити оғир оилаларга ҳам ёрдамини аямаяпти...

Шу куни бирлашманинг Тўлаш Ирисқулов бош бўлган тайёрлов цехида ҳам бўлдик. 180 кишилик бу жамоа корхонанинг юраги ҳисобланади. Чунки тайёрланадиган маҳсулотларнинг барча қисми шу цех усталарининг қўли билан дунёга келади. Ҳар бир қисм, ҳар бир бўлак ўз устасидан зукколик ва диққат-эътибор билан ишлашни талаб этади. Чунки бу бўлакларнинг барчаси бир қолипда, бир хил катталикда бўлиши керак. Акс ҳолда улар йиғув цехи ишчиларининг қўлини тутиши мумкин. Усталарнинг тез ва чаққон ишлашларида эса уларга «ақлли» машиналар ёрдамлашадилар.

— 29 йилдан бери шу касбда ишлайман, — дейди цех бошлиғи Тўлаш Ирисқулов. — Шу йиллар давомида оддий дурадгорликдан цех бошлиғи даражасигача чиқдим. Корхона менинг ҳақиқий иккинчи уйим бўлиб қолган. Унинг ютуғи билан фахрланаман, камчиликларидан куюнаман. Цехимизда Ҳусан Қодиров, Бахтиёр Муҳиддинов, Фарида Эгамбердиева, Абдуқаҳҳор Абдураҳмонов каби илғорлар ишлашади. Уларнинг ҳар бир саъй-ҳаракати ёшларга чинакам ибрат бўларли.

Корхонадан қайтишимиз икки смена оралиғига тўғри келди. Ишдан уйига қайтаётган ва янги иш кунини бошлашга келаётган ишчиларнинг кайфиятини бир зум кузатдик. Уларнинг чеҳраларидаги мамнуният шундоққина ўзини кўз-кўз қилиб турарди. Бу албатта бугунги кунга бўлган ишонч ва шукроналик ҳисси эди.

Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ.

● **СУРАТЛАРДА:** бирлашма ҳаётидан лавҳалар.

Козим Ўлмасов олган суратлар.

Оқшомхонлардан таҳририятимизга ушбу мазмунда кўплаб хатлар келмоқда. Шу боисдан бундан буён газета саҳифаларида пенсия ҳақидаги республика Қонуни тўғрисида, иш стажи, иш ҳақи, пенсия миқдори ва усталамаларни ҳисоблаш тартиби тўғрисида тўлиқ шарҳлар бериб борилади. Мухбиримизнинг шаҳар ҳокимлиги ижтимоий таъминот бошқармаси бошлиғи Холида ТУРСУНОВА билан суҳбат мавзуи янги қонунга бағишланди.

Ижтимоий ҳимоя — амалда

ПЕНСИЯЛАР ҲАҚИДАГИ ЯНГИ ҚОНУН ҚАЧОН КУЧГА КИРАДИ?

— Холида Убайдуллаевна, ўзингизга маълумки, бозор иқтисодиётига ўтиш жараёнида фуқароларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш республика Президенти ва ҳукумати сиёсатидаги асосий йўналишлардан. Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида ўтган йил 3 сентябрда қабул қилинган янги Қонун ҳам республика фуқароларининг кексайганда, меҳнат қобилиятини тўлиқ ёки қисман йўқотганда, боқувчисиз қолганда ижтимоий таъминланишдан иборат Конституциявий ҳуқуқларини рўёбга чиқаришга қаратилган. Янги Қонун бу борадаги қонунлардан қайси жиҳатлари билан фарқ қилади?

— Янги Қонунда ҳам пенсия тайинлашда талаб этиладиган ёш ва стаж аввалгидек сақлаб қолинди. Яъни, эркаклар учун 25 йил иш стажига эга бўлган ҳолда 60 ёш, аёллар учун 20 йил иш стажига эга бўлган ҳолда 55 ёш қилиб белгиланди.

Шунингдек, иш жойи қисқариши, корхона, ташкилот, муассаса, концерн, кичик корхоналар, ширкат ва шу кабилар тугатилиши муносабати билан ишдан бўшатилган пенсия ёши арафасидаги ходимларга муддатидан олдин нафақага чиқиш ҳуқуқи берилади. Бунда эркаклар 25 йиллик иш стажига эга бўлган тақдирда 58 ёшдан, аёллар эса 20 йиллик иш стажига эга бўлган ҳолда 53 ёшдан қарилик пенсиясини олишлари мумкин. Лекин улар меҳнат биржасидан рўйхатдан ўтиб, ишсизлик мақомига эга бўлишлари шарт қилиб қўйилган. Пенсия олишда имтиёзли ҳуқуқлар берадиган мансаблар, касблар доираси ҳам бирмунча кенгайди.

— Иш стажи ва ойлик иш ҳақи миқдорини ҳисоблаб чиқишда қандай тартиб белгиланди?

— Бу масалада олдинги тартиб сақлаб қолингани ҳолда, баъзи ўзгаришлар ҳам мавжуд. Чунончи республика Қонунига биноан пенсияни ҳисоблаш учун ўртача ойлик иш ҳақини аниқлашда пенсия тайинлашларини сўраб мурожаат қилган шахснинг хоҳишига кўра меҳнат фаолиятининг истаган 5 йили олинади ва иш ҳақининг етти баравар миқдори белгиланади.

— Пенсия миқдорини ҳисоблаш тартиби қандай?

— Пенсия миқдори иш стажининг муддатига боғлиқ бўлиб, уч асосий ҳоллардан жамланади:

1. Пенсиянинг таянч миқдоридан — яъни талаб этилган иш стажи бўйича иш ҳақининг 55 фоизи;

2. Иш стажи учун пенсиянинг оширилишидан — талаб этилган стаждан ортиқ ҳар бир йил учун ўртача иш ҳақининг 1 фоизи.

3. Пенсияга қўшиладиган устама ҳақлардан.

Пенсияга қуйидаги устамалар қўшилади:

— Уруш ногиронларига ногиронлик гуруҳига қараб;

— I гуруҳдаги бошқа ногиронларга;

— II гуруҳ ёлғиз ногиронларга, Ватан уруши йилларида фронт орқасида меҳнат қилган шахсларга, хизмат бурчини бажариш орқасида вафот этган ҳарбий хизматчиларнинг ота-оналари ва беваларига;

— Ўзбекистон Республикаси олдида алоҳида хизмат кўрсатган шахсларга.

Янги Қонунга биноан ишлаётган пенсионерларга пенсия тўлиқ миқдорда, иш ҳақи ёки бошқа даромадларидан, яъни меҳнат шартномасидан қатъи назар, яшаб турган жойидан тўланади.

Янги Қонун шу йил 1 июлидан бошлаб кучга киради. Ушбу Қонун бўйича Сизни қизиқтирган муайян масалалар юзасидан маълумотлар учун яшаш жойлари бўйича ижтимоий таъминот бўлимларига ва шаҳар ижтимоий таъминоти бошқармасига мурожаат этишингиз мумкин.

Суҳбатдош Машҳура **МИРЗАМУҲАМЕДОВА.**

ЧИЛОНЗОР туманидаги Катта Қозиробод маҳалласи мевазор боғ-роғлар ўрнида қад ростлаган.

— Биз ёшлигимизда бу ерда бор-йўғи 5 оила яшарди, — дейди маҳалла хотин-қизлар кенгашининг раиси Холида Аҳророва. — Ҳозирги кунда биргина бизнинг хонадонимиз ўрнида 20 оила яшайди. Ипак йўли ўтган бу заминда яшовчилар асосан деҳқончилик, майда ҳунармандчилик билан шуғулланганлар. Кўпчилик аёллар уйда уй ишлари билан банд эди.

Бугунги кунда ҳар бир фуқаро, ҳар бир оила бозор иқтисодиёти қоидаларига амал қилмаслигининг иложи йўқ. Халқимиз отанг бозор, онанг бозор, деб бежиз айтмаган. Маҳалла фаоллари бу ерда ишчи ўринларини ташкил қилишга қарор қилишди. Бу ишга хотин-қизлар сардори Холида опа енг шимариб киришди, елиб-югурди. Излаган имкон топади, деб шуни айтадилар-да. Ҳозир маҳалла ўз митти фабрикасига эга. Унда шу ерда яшовчи хотин-қизлар ишлашяпти. Пайпоқ, носки каби маҳсулотлар тайёрланяпти. Маҳаллага берилган 40 та тикув машинаси эса хонадонларга тарқатилди. Бу эса 40 нафар уй бекасини иш билан таъминлаш имконини берди.

Маҳаллада меҳр-оқибат жойида: ҳар бир оила, ҳар бир хонадон маҳалла комитети ва фаоллари кўз ўнгида. Улар ҳар бир оиланинг қувонч ва ташвишларига шерик бўлишга, ёрдамга муҳтожларни суяшга одатланишган. Тўй-томошадан тортиб байрамларгача ҳамжиҳатлик билан ўтказилади.

Раҳмдил ва меҳр-мурувватли бўлайлик

ОҚИБАТЛИ ОДАМЛАР

Кўпгина тадбирлар маҳалла идораси, клуб, чойхонаю муҳташам зал, новвойхона, таванхонани ўз ичига олган гузарда ўтказилади. Маҳалладошлар 8 Март, Наврўзи олам тантаналарини ҳам шу ерда ўтказишади. Шу йил февраль ойида маҳалла ҳисобидан Карим ота Отабековнинг муборак 84 йиллигини нишонлашди. Отахонни туман ҳокимлиги, республика «Маҳалла» хайрия жамғармаси номидан табриклаб, совғалар тақдим этишди.

Наврўз байрами муносабати билан ҳам қатор оилаларга мурувват кўрсатилди. Чилонзор туман ҳокимлиги томонидан ажратилган 800 минг сўмга кийим-бош сотиб олинди ва у ёрдамга муҳтож оилаларга берилди. 11 оилага эса 40 минг сўмдан, 11 фарзандни ўстираётган бева аёлга эса 100 минг сўм моддий ёрдам кўрсатилди.

— Уч фарзандни бир кўз билан ўстиряпман. Хўжайиним ҳаётдан анча барвақт кўз юмдилар, — дейди Қутби Қўшбоева.— Мен ҳар қадамда қадрдон маҳалладошларим меҳр-мурувватини ҳис этаман. Айниқса, хотин-қизлар кенгаши раиси Холида опамлардан миннатдорман. Улар ҳар доим менинг ўксик кўнглимни кўтаришга ҳаракат қиладилар. Ҳар йили Наврўз байрамида моддий ёрдам беришади. Ўтган йили кўкламда ёғингарчилик кўп бўлганидан уйимни сув босди. Шунда ҳам маҳаллам ёрдамга келди. Ҳашар қилиб, уйимни тузатиб беришди.

Яқинда маҳаллада ўзига хос тадбир ўтказилди. Маҳалла оқсоқоли Юсуфхўжа ота Баҳромов маҳалла хотин-қизларини тўкин дастурхон атрофига таклиф қилар экан, республикамиз жаҳон сари юз тутаётган бугунги кунда аёлларимизнинг фарзанд тарбиясидаги масъулияти тобора ошаётганлигини таъкидлади.

Ушбу маросимда иштирок этган Тошкент шаҳар хотин-қизлар комитети раиси Муборак Юнусхўжаева ҳукуматимиз хотин-қизлар қадр-қимматини юксакларга кўтариш соҳасида амалга ошираётган чора-тадбирлар, келажаги буюк давлатимизга муносиб авлодни тарбиялаш борасида аёлларимиз олдида турган масъулиятли вазифаларга тўхталди.

Шундан сўнг маҳалла санъаткорлари ўз санъатларини намойиш этишди. Ичак узди аскиялар, шўх куй ва рақслар алламаҳалгача давом этди. Бир пиёла чой устида хотин-қизлар дилдан фарзандлар камоли, ҳаётимизда рўй бераётган ўзгаришлар тўғрисида қизғин суҳбат қуришди ва маданий ҳордиқ чиқаришди. Ушбу тадбир ташаббускорлари — маҳалла фаоллари шаънига миннатдорчилик билдиришди.

Малика МУҲАМЕДОВА.

ТАРБИЯ оиладан бошланади, деган ҳақ гап бор. Аммо мактабни ҳам тарбия ўчоғи деймиз. Шундай экан, оила ва мактаб ҳамкорлигини яхшилаш таълим-тарбиянинг бош омили ҳисобланади. Буни эса бевосита турар жой ва маҳалла комитетлари орқали амалга ошириш мақсадга мувофиқдир.

Шаҳримизнинг Яккасарой туманидаги 144-мактабда маҳалла аҳли, маҳалла комитетлари ҳамда жамоатчилик иштирокида тарбия мавзуида турли хил тадбирлар тез-тез ўтказиб турилади. Уларни ташкил этишда мактабнинг жонкуяр ва ишчан ташкилотчиси Ўлмасхон Юнусованинг хизматлари улкан бўлмоқда. У ҳар бир тадбирнинг мазмунли ва эсда қоларли, муҳими ёшлар учун фойдали бўлишида жонбозликлар кўрсатиб, бу борада маҳалла оқсоқоллари ҳамда фаол ота-оналар билан маслаҳатлашади, йўл-йўриқлар олади.

Келажагимиз — мактабда

БАРАКА ТОПИНГ, ЎЛМАСХОН

Мингдан ортиқ ўқувчи таълим-тарбия олаётган, юзга яқин педагог меҳнат қилаётган жамоанинг ўзига яраша ташвишлари, ҳал қилиши зарур бўлган муаммолари кўп. Мактаб педагогика жамоаси таълим-тарбия самарадорлигини ошириш, ўқувчиларнинг ғоявий-сиёсий ва ахлоқий ҳамда миллий руҳдаги тарбияси соҳасида яхши натижаларга эришаётганининг бош омили ҳам моҳир ташкилотчи Ўлмасхоннинг ташаббускорлигидир десак ўринли бўлади. Ўтган 1993 йилги шаҳар мактабларининг ташкилотчи раҳбарлари учун ўтказилган «Турар жойларда педагогик жиҳатдан қаровсиз қолган ўқувчиларни оила, мактаб ва жамоатчилик ҳамкорлигида тарбиялаш» мавзуидаги семинар-кенгаш айниқса эсда қоларли бўлди. Унда маҳалла фаоллари ва ота-оналар билан бирга таълим-тарбия соҳасидаги мутахассис педагоглар ҳам иштирок этишди. Жумладан, Қори Ниёзий номидаги педагогика илмий текшириш институтининг руҳшунослик бўлими мудири Муҳаббат Расулованинг бола тарбияси борасидаги амалий тадқиқотлари барчага манзур бўлди. Шунингдек, йиғинда иштирок этган Низомий номли педагогика институтининг профессор-ўқитувчилари билан қилинган савол-жавоблар ҳам тарбия борасидаги мавжуд муаммоларга мумкин қадар жавоб топгандек бўлди.

Шуни алоҳида таъкидлаш ўринлики, бир неча йиллардан буён Низомий номли педагогика институти талабалари ҳам 1-курсдан бошлаб, тарбиявий ишлар услубиёти бўйича амалиётни айнан шу мактабда ўтказишади. Мактабнинг Р. Мадраимова, Т. Мирзаева, А. Султонова, Д. Шоисломова каби моҳир педагогларининг бой тажрибаларини кенг ўрганган Ўлмасхон бугунги кунда ўзи ҳам устоз сифатида танилган. Унинг бевосита ташаббускорлиги билан мактабда «Тарих ва этнография» музейи очишга эришилди. Ўлмасхон Юнусованинг мактаб билан алоқа боғлаганига чорак аср бўлди. Ҳамон, чарчаш нималигини билмай, янги-янги режалар устида тинмай изланмоқда.

Зулфия **ДЎСМУҲАМЕДОВА.**

РЕСПУБЛИКАМИЗДА иқтидорли талабалар учун Беруний, ибн Сино, Улуғбек ва Навоий номидаги стипендияларни таъсис этилгани маълум. Айниқса, Президентимиз Давлат стипендиясининг жорий қилингани иқтидорли ёшларни рағбатлантиришда муҳим аҳамият касб этди. Тошкент Давлат университети иқтисод факультети толиби Муяссар Мирзакаримова Ўзбекистон Президенти Давлат стипендиясига лойиқ деб топилган республикамиз олий ўқув юртларида таҳсил кўраётган олти талабанинг бири.

ИНТИЛГАНГА ТОЛЕ ЁР

— Муяссар, бу муваффақият билан табриклаймиз...

— Раҳмат. Президентимиз Давлат стипендиясига сазовор бўлганимдан бахтиёрман. Бизнинг факультетимиздан асосан икки талабанинг номзоди кўрсатилган. Курсдошим Омонулла Насриддинхўжаев ва мен. Танлов имтиҳонлари— информатика, Ўзбекистон тарихи ва инглиз тилидан икковимиз ҳам муваффақиятли ўтдик. Факультетимизда аъло баҳоларга ўқиётган ва фикр доираси кенг ёшлар кўп. «Иқтисод ва ҳисобот» журналида илмий мақолаларим чиққанлиги учун номзодимни кўрсатишди, деб ўйлайман. Имтиҳонларда эса университетдаги устозлардан олган сабоқларим қўл келди.

— Сиз ёш иқтисодчи сифатида Ўзбекистон келажагини қандай тасаввур қиласиз?

— Ўзбекистон ўз имкониятларидан келиб чиқиб, босқичма-босқич ижтимоий йўналишга эга бозор иқтисодиётига ўтиб бормоқда. Ҳар қандай жамиятда инсон марказий ўринда туриши керак. Бизнинг мақсадимиз ҳам инсонни маънавий камолотга етказишдир. Бунинг учун иқтисодиёт юқори даражада ривожланган бўлиши керак. Ўзбекистонда иқтисодиётнинг жадал тараққий этиши учун барча табиий ва меҳнат ресурслари мавжуд. Ҳозир миллий иқтисодиёт бир изга туширилмоқда ва аста-секин бозор инфраструктураси шаклланиб, ҳаётимизга кириб бормоқда. Барча соҳадаги фаолиятлар бозор муносабатларига бўйсунадиган бўлса келажакда кучли мамлакатга айланишимиз шубҳасиздир. Бизда халқ хўжалиги учун керакли хом ашёлар ва ишчи кучи етарли. Халқ хўжалиги тизимини қайта тузиш, ўзимизда тайёр маҳсулот яратиш имконияти туғилиши керак. Ҳозир энг кераклиси ёнилғи, энергия ресурсларидир. Мингбулоқ, Кўкдумалоқ каби жойлардаги нефтни қазиб чиқариб, қайта ишласак, ўзимизни таъминлаш билан бирга четга ҳам маҳсулот чиқаришимиз мумкин бўлади.

Келажакда Ўзбекистон, албатта, бозор иқтисоди тараққий этган мамлакатга айланади.

— Ҳозир сиз талабасиз. Ўқишни битирганингиздан кейин қандай орзуларингиз бор?

— Албатта билимлар нисбийдир. Бир киши ҳамма томонлама кучли бўлиши мумкин эмас. У қайси бир соҳани яхши билса, бошқа томондан кам билимли бўлиши мумкин. Президент стипендиясини оладиган талабанинг билим даражаси ҳар тарафлама чуқур бўлиши керак. Бу стипендияга эришиш ҳам муваффақият, ҳам масъулиятдир. Бизга ўқишни тугатиб аспирантурага имтиҳонсиз кириб ўқиш имконияти берилди. Мени кўпроқ аҳолини иш билан бандлиги ва ижтимоий ҳимоялаш масалалари қизиқтиради. Насиб қилса, келажакда ана шу муаммоларни ўрганиб, уларни ҳал қилиш йўллари бўйича илмий изланишлар олиб бориш ниятидаман.

— Замонамиз ёшлари қандай бўлиши керак, деб ўйлайсиз?

— Ҳар бир ёш йигит-қиз мустақил ҳаётга қадам қўяр экан, жамият олдидаги, ота-онаси, қурилажак оиласи олдидаги бурчини ҳис қила билиши керак. Йигит ва қизлар ўртасида ўзбекона ўзаро ҳурмат бўлса, ҳаётдаги ўз ўринларини ҳис қила билишса яхши бўларди. Йигитларнинг маданиятлилиги қизларга, аёлларга муносабатида билинади. Улар севгиларини ҳар қандай чиркин нарсалардан авайлаб-асрашсин.

Суҳбатдош Зарбуви **АЛҚАРОВА.**

РАНГЛИ БЎЁҚЛАРДА

ҚОРИ-НИЕЗИЙ номидаги Ўзбекистон Республикаси педагогика фанлари илмий тадқиқот институти биносининг иккинчи қаватида халқ таълими вазирлиги, Тасвирий санъат муаллимлари уюшмаси томонидан ташкил қилинган республика ўқувчиларининг ижодий ишлари кўргазмаси намойиш этилмоқда. Ундаги қирқдан зиёд ижодий манзаралар тарихий меъморчилик иншоотларининг турли кўринишларини рангдор бўёқларда акс эттирган.

Мамлакатимизнинг барча вилоятлари, шаҳар ва қишлоқларида кўплаб ижодкор мусаввир-муаллимлар меҳнат қилмоқдалар. Уларнинг аксарияти ўрта таълим мактабларида тасвирий санъатдан дарс бериш билан бир қаторда «Ёш рассомлар» тўгаракларининг раҳбари сифатида ҳам фидокорлик билан фаолият кўрсатмоқдалар. Нафосат дарслари воситасида ёш авлодни ватанпарварлик, ўз тарихи осори атиқаларига ҳурмат-эҳтиром, келажакка умид, ишонч руҳида тарбиялашга ҳаракат қилмоқдалар.

Турли ёшдаги мактаб ўқувчиларидан иборат кўргазма иштирокчилари ҳам ана шундай изланувчан, куюнчак устоз-муаллимларнинг шогирдларидир.

Баҳром ТОЖИЕВ.

Газетанинг шу йил 22 февраль сонида «Аҳвол қачон ўзгаради» сарлавҳали танқидий мақола эълон қилинган эди. Ушбу мақола юзасидан таҳририят Тошкент шаҳар йўловчилар ташиш транспорт Давлат уюшмаси раисининг ўринбосари С. Асомитдинов имзоси билан қуйидаги мазмундаги жавоб хатини олди.

«Тошкент оқшоми»га жавоб берадилар

ВАЗИФАЛАР БЕЛГИЛАНДИ

«Мақола «Тошшаҳарйўловчитранс» уюшмаси томонидан автокорхоналар раҳбарлари билан биргаликда кўриб чиқилди.

Ҳақиқатан ҳам 91-йўналиш, умуман 8-автокорхона иши охирги йилларда Венгриядан келтирилган «Икарус» маркали автобусларнинг эскирганлиги ва зарур эҳтиёт қисмларнинг келтирилиши тўхтатилганлиги сабабли бир қанча сустлашиб кетган эди. Йўналишлар иши йўловчилар талабига жавоб бермаётган эди.

Февраль ойида об-ҳавонинг бир мунча совуқ келиши, 8-автокорхона ва шаҳар коммунал хўжалигининг бунга ўз вақтида тайёргарлик кўрмаганликлари сабабли, электр тармоқ линиясининг бир неча бор узилиши, йўналишларга автобус чиқаришда, уларни ёнилғи билан таъминлашда, автокорхонага электр энергияси етказиб беришда бир қанча қийинчиликларни туғдирди.

Бугунги кунда таъмирлаш ишлари амалга оширилди. Давлат уюшмаси раҳбарияти томонидан кўрилган чора-тадбирлар натижасида Венгрия ва бошқа хорижий мамлакатлар билан иқтисодий алоқалар тикланмоқда. Февраль-март ойларида «Икарус» маркали автобуслар учун биринчи двигателлар ва эҳтиёт қисмлар келтирилди. 8-автокорхона раҳбариятида ходимлар ўзгартирилди, автокорхона раҳбари қилиб Ш. Сидиқов, раҳбар муовини Р. Комиловлар тайинланди.

Мақола шаҳар автокорхоналарида, ҳайдовчи ва муҳандис-техник ходимларнинг умумий йиғилишларида ҳам кўриб чиқилди. Хусусан, 8-автокорхонада ўтказилган йиғилишда камчиликлар атрофлича ўрганилди. Автосаф бошлиқларидан Қ. Султонбоев 91-йўналиш ишини сусайтириб юборгани учун қаттиқ танқид остига олинди. Йўналиш ишини яхшилаш учун 3 та «Икарус-280» маркали автобус қўшимча бириктирилди.

91-йўналиш ишини доимий назоратда сақлаш 8-автокорхона раҳбари Ш. Сидиқов зиммасига юклатилди».

АСРИМИЗ ОВОЗИ

ХИТОЙНИНГ ИСТЕЪДОД СОҲИБЛАРИ

ҚАДИМИЙ ва навқирон (шундай дейишимиз асосли, ҳозир Хитойда юксалиш йиллари бораяпти), буюк ва бепоён, аҳолиси миллиарддан аллақачон ошиб кетган Хитой Халқ Республикаси ўзининг бой маданий, маънавий анъаналарига эга. Ёлғизгина Буюк Хитой деворини тилга олишимизнинг ўзиёқ Хитой халқининг қанчалар буюк ва улуғвор эканлигидан далолат бериб туради.

Хитой халқи минглаб йиллик тарихга эга. Унинг буюк фарзандлари Осиёдаги энг катта мамлакатларнинг довруғини ҳамиша жаҳонга ёйиб келганлар. Донишманд, тенги йўқ аллома Конфуций, ажойиб публицист, оташин адиб Лу Синь, қўрқмас қаҳрамон Сун Ят Сен — Хитойнинг асл фарзандларини санаб адо этолмайсиз.

Хитой маданиятини юксак поғонага кўтарган асримизнинг буюк шоирларидан бири Го Мо-жо, роман устаси Мао Дун («Ой тутилиши», «Тонг олдидан» романлари, юзлаб ҳикоялар), наср дарғаси Лао Шэ («Ҳурматли Чжаннинг фалсафаси», «Донишманд дедики», «Икки Ма», «Мушуклар шаҳри ҳақидаги хотиралар», «Рикша», «Оловли дафн этиш» романлари, ўнлаб пьесалари), Сяо Сань (юзлаб шеърлари), Чжао Шули («Ли Юцай қўшиқлари», «Лицзечжуандаги ўзгаришлар» қиссалари), моҳир, ҳассос лирик шоир, классик адабиёт булоқларидан беадад баҳраманд бўлган Ай Син (юзлаб шеърлар)лар ўз асарларида йигирманчи асрда Хитой Халқ Республикаси ҳаётидаги ўзгаришларни эҳтирос билан куйладилар. Уларнинг кўпчилиги ўзбек китобхонларига ҳам яхши танишдир.

Нафақат адабиётда, балки саҳна санъатида ҳам хитойлик драматург, артист, режиссёрлар жаҳон хазинасига қўшса арзийдиган асарлар яратдилар. Азалдан Хитойда ҳаракат билан гаплашадиган (пантомима десак ҳам бир қадар тўғри бўлади) театр мавжуд. «Гаплашадиган» театр эса XX аср билан бирга туғилди. 1906 йилда «Баҳорги мажнунтол», («Чуньлюшэ») жамияти тузилди. Унинг асосчилари Японияда таълим олаётган хитойлик талабалар бўлишди. «Камелияли хоним», «Том тоғанинг кулбаси» томошалари билан жамият тилга тушди. Жамият аъзолари ватанларига қайтгач Шанхайда, Хунань, Цзянсу, Чжецзян вилоятларида томошалар кўрсатишди. Шу билан Хитойда янги театр оқими ҳаракати бошланди.

1921 йилда «Миньчжун Сицзюшэ» театр жамияти тузилди. Унинг асосчилари Мао Дун, Чжэн Чжэньдо, Одян Юйцень бўлишди. Театр билан бирга драматурглар ҳам туғилди. Одян Юйцянь, Сюн Фоси, айниқса йирик драматург Тян Ханлар карвонбоши бўлишди. Театрнинг асоси драматик асарларда деб бежиз айтишмаган. Секин-аста маиший, ишқий, ижтимоий мавзуларда қалам тебратадиган драматурглар етиша бошлади. Хун Шэн («Иблис Чжао»), Ху Епинь («Кулол оиласи»), Го Мо-жо («Не ин»), Тэнь Боци («Қаршилик кураши», «Кризис», «Қурбон»)ларнинг номини бутун Хитой эҳтиром билан тилга ола бошлади. Йиллар ўтган сари саҳна ва кино санъати Хитой маданий ҳаётида катта роль ўйнай бошлади. Тянь Ханнинг «Қириш», «Бўрондаги еттовлон», «Тошқин», «Олов рақси» драмалари, Са Ян, Байчжень, Сун Чжида каби ёшларнинг номлари ниҳоятда машҳур эди.

Мусиқали драматик асарлар қирқинчи йиллардан кейин юзага келди. Айниқса Хэ Цзинг-чжи ва Дин Нилар қаламига мансуб «Сочи оқарган қиз» драмаси Хитой драматургиясида алоҳида ўрин тутади. Асарга ўзининг номусига теккан заминдордан қочиб тоғда макон тутган қиз ҳақидаги афсона асос қилиб олинган. Ушбу асар ўз вақтида ўзбек тилида Тошкент театрларида ҳам саҳналаштирилган эди. Ҳозир Хитойда ўнлаб мусиқали драма ва драма театрлари ишлаб турибди.

Хитойдаги опера санъатининг илдизлари жуда қадимга бориб тақалади. Анъанавий «Цзинцзюй» («Пекин мусиқали драмаси»)ни чет элларда «Пекин операси» деб ҳам юритишади. Опера қўшиқчилари бўлган Чэн Чангэн, Тянь Синьпэй, Ван Яоцин, Чжоу Аньфон кабилар хитой томошабинларининг атоқли санъаткорлари эдилар. Хусусан, Хитой операси ажойиб қўшиқчи, аёллар партиясининг моҳир ижрочиси гўзал Мэй Ланфан олдида бурчлидир. У опера санъатига катта ўзгаришлар олиб кирди, такомиллаштирди, унинг бир поғона юқори кўтарилишида ҳисса қўшди.

Хитой тасвирий санъати ҳақида гапирганда дастлаб халқнинг нозикона ишланган буюмларини тилга олиш керак бўлади. Халқ усталари фил суягидан шундай ажойиб буюмлар ишлаганларки, инсон қўли билан ишланганига ишонгиси келмайди кишининг. Худди шундай Сюй Бэйхун яратган табиат манзаралари инсоннинг моддий олам билан уйғунлигини таъкидлаб тургандек бўлади.

Умуман, Хитойнинг маданий ҳаёти, бетакрор санъати, жўшқин адабиёти ҳақида кўп гапириш мумкин. Озод Ватанимиз Ўзбекистон билан Хитой Халқ Республикаси ўртасида ажойиб қўшничилик, қардошлик алоқалари боғланяпти. Ўзбекистонлик санъат шайдолари яқин келажакда хитойлик санъаткорларнинг ўзига хос, бетакрор ижоди билан ҳар соҳада баҳраманд бўладилар деб ўйлаймиз.

Ғолиб МИРЗО.

Хитой Халқ Республикасининг пойтахти Пекин шаҳрида ўтмиш ва ҳозирги кун ёнма-ён тургандек. Қадим бетакрор меъморий ёдгорликлар билан осмонўпар бинолар шаҳар кўркига кўрк қўшиб турибди.

УзА тасвири.

ТАН ДАВРИНИНГ ТЎРТ БУЮК ШОИРИ

ХИТОЙ қанчалар қадимий, қанчалар қудратли давлат эканлигини барча билади. У ўзининг ўн минглаб йиллик тарихида кўплаб ҳоқонликларни, императорларни бошидан кечирди.

Хитойнинг ўтмиши ҳақида гап кетганида «Тан сулоласи давригача», «Тан сулоласидан кейин» деган ибораларни ишлатиш расм бўлиб қолган. Асримизнинг 220-йилида яхлит, бир бутун Хань империяси ҳалокати натижасида қудратли давлат бўлакларга бўлина бошлади. Тўрт аср давом этган ўзаро урушлар, жангу жадаллар юртни батамом ҳолдан тойдирди. Қулай вазиятдан ниҳоятда оқилона фойдаланган Тан империясининг биринчи ҳукмдорлари Ли Юань ва Ли Ши-Минь халқнинг, асосан деҳқонларнинг талабларини бажардилар, ер ислоҳотлари ўтказдилар. Шу тариқа меҳнаткашларни ўзларига эргаштирдилар. Бу 618 йилда юз берган эди.

Ўзаро ички урушларнинг тугаши, Ҳиндистон, Араб халифалиги, Эрон сингари қудратли давлатлар билан савдо-сотиқнинг ривожи Тан империясининг иқтисодий гуллаб-яшнашига омил бўлди. Маданият, маънавият мисли кўрилмаган даражада юксалди. Хусусан, назмий ижод жуда ҳам қанот ёзди. Ҳатто, қадимий ёзувлар ўша пайтдаги ўқимишли одам борки шеър ёзганлигидан гувоҳлик беради. Бу бежиз эмас. Хитойда «Тан замонаси шеърияти тўла мажмуаси» тузилганда унга оз эмас, кўп эмас икки минг шоирнинг эллик мингга яқин шеъри киритилган эди.

Тан даврининг буюк шоирлари бор эди. Лекин то ҳанузгача тенги йўқ, буюк деб эъзозланиб келинаётган Ли Бо, Ду Фу, Мэн Хао-Жан, Бо Цзюй-илар чинакам назм жавоҳирларини яратдилар.

Ли Бо ўсмирлигидаёқ Хитой тарихини чуқур билган. У ҳатто буддизм ва даосизм билан ҳам яхши таниш бўлган. Даосизм Ли Бонинг характерига мос бўлиб тушган: у инсонни табиат қучоғига чорлаган. Шу сабабли ҳам Ли Бо ижодида табиат манзаралари катта ўрин эгаллайди.

Жаҳонгашта, айни пайтда ҳаддан ташқари майпараст бўлгани учун Ли Бони «жаннатдан қувилган ғулом» деб ҳам аташган. Ли Бонинг шеърлари ниҳоятда содда, равон, енгил ёзилгани учун одамлар бир марта эшитгани ёки ўқиганидаёқ ёдлаб олаверганлар. Шу сабаб унинг номи жуда ҳам таралиб кетган. Қаерга борса, ўзидан олдин довруғи етиб борган.

Ли Бо ҳақида ривоятлар, афсоналар жуда ҳам кўп. Бир афсонада айтилишича, Ли Бо маст ҳолида кетаётиб, сув юзидаги ой аксини ушлайман деб чўкиб кетганмиш. Иккинчисида ривоят қилинишича шоир кўкда яшаган, бир гуноҳи учун у ердан ҳайдалган, умрининг охирида малоикалар фалакдан тушиб, уни яна олиб кетган эмиш. Буларнинг ҳаммаси халқнинг шоирга бўлган сўнмас муҳаббатидан далолатдир. Ҳозир ҳам Хитойда Ли Бонинг шеърларини ёд билмаган одам кам топилади.

VIII асрнинг буюк шоири Ду Фу Ли Бо билан танишганда ўттиз уч ёшда эди. Бу пайтда Ли Бо қирқ тўрт ёшда, машҳури жаҳон шоир эди. Ду Фу 7—8 ёшидаёқ шеърлар ёза бошлади. Унинг ижодида, Ли Бодан фарқли ўлароқ ватанпарварлик, халқпарварлик ғоялари кучли эди. Ду Фунинг оиласи кўпинча муҳтожликда яшади. Ҳатто кичик ўғли очликдан ҳаётдан кўз юмганлиги ҳақида ёзувлар бор. Унинг исёнкор шеърлари ўз бошига талай кулфатлар олиб келди. Уни қадрдон шаҳри Лояндан қувғин қиладилар. Фақат умрининг охиридагина бунга имкон бўлди. Лекин кўчманчи қабилаларнинг ҳужуми орқасида юз берган тала-тўплар унинг йўлига тўғаноқ бўлди. Ниҳоят 765 йилда Ду Фу ишидан бетоблиги сабабли истеъфо беради ва оиласи билан Юньань вилоятига кўчиб келади. Оғир дард уни тўшакка михлаб қўяди. Шунга қарамай икки йилда 430 та шеър ёзади.

768 йилда у қадрдон Чаньань шаҳрига қайтмоқчи бўлади. Бошланган ўзаро урушлар бунга тўсқинлик қилади. Маблағсиз, уй-жойсиз шоир қайиққа чайла қуриб яшайди. 770 йилда эса ҳаётдан кўз юмади. Ду Фунинг ҳаётга ташналик туйғулари билан йўғрилган шеърларини Хитойда ҳозир ҳам қадрлашади.

Мэн Хао-Жан қадим Хитой шеъриятида мунис муҳаббат куйчиси, фалсафий шеърлар устаси сифатида ном қолдирган. У табиат манзараларини шундай аниқ, ёрқин чизадики, ўқувчи кўз ўнгида ўша манзаралар бор бўёқлари билан гавдаланади. Унинг шеърларидаги оҳанг, мазмун чуқурлиги, дунёни идрок этиш, ўйчанлик бошқа шоирларда учрамайди. Унинг муҳаббатни куйловчи шеърлари ҳаётга чексиз муҳаббат тимсоли сифатида то ҳанузгача шеърият ошиқлари тилидан тушмай келади.

Ли Бо ва Ду Фудан кейин адабиётга кириб келган Бо Цзюй-и ҳам ўзига хос шеърий мактаб яратди. «Унинг шеърларини ҳар бир хитойлик билади, ҳатто оддийгина кампир ҳам тушунади. У чинакам халқона ижод соҳибидир» деб ёзган эди XX асрнинг буюк шоирларидан бири Го Мо-жо.

Бо Цзюй-и шеъриятда янгича оқим яратди. Унинг шеърларидаги янгича услуб, тасвир кейинчалик бошқа шоирлар томонидан қўллаб-қувватланди. Айни пайтда шоир Хитой халқининг дилбар, беадад гўзал оғзаки қўшиқларига содиқ қолди. Чиндан ҳам Тан даврининг тўрт буюк шоирининг илҳом сарчашмаси халқ қўшиқлари эди.

Бугун тўрт шоир ижодидан намуналар билан танишасиз.

Ли БО.

БАҲОР ТУНИ

Атроф бўлган зим-зиё,
қопқора тун бу.
Най оҳанги берар садо,
оромда кўнгил
Шўх шамолга тўлгандай,
Лоянь қучоғи.
Оҳанг ичра кулгандай,
най чалган чоғи.
Баҳор сингари дилбар,
Ширин, худди бол,
Бир куй оҳиста янграр:
«Синган мажнунтол».
Оҳ, Ватаним, кўзда ёшлар,
Йўқолар тинчим.
Юрагимни ўртаб ташлар
Ватан соғинчи.

Ду ФУ.

ТОШҚИН СУВЛАР

Баҳор келиб шафтолилар
Гуллаган чоғда,
Суви тўлиб дарёлар ҳам
Тошар қирғоқдан.
Туш пайтида саёзликлар,
Қолмайди асло.
Тўлқин кулбам эшигин
Қоқар шу асно.
Томорқамга ариқчадан
Сувлар очаман.
Сал кунда боғчам бўлар
Гуллардан чаман.
Дарё узра тўда-тўда
Қушлар ғувури,
Ҳар бирининг ўзига хос
Чуғур-чуғури.

Мэн Хао-ЖАН.

КЎКЛАМ ТОНГИ

Авжи кўклам мени
Уйғотмади тонг,
Тун бўйи тинмади
Ёмғир ва шамол,
Қулоғимга кирди
Қушлар сайроғи.
Гуллар хўп гўзалдир.
Нақ Соҳибжамол.

ДАРЁ ОҚШОМИ

Қайиғимни аста бурдим
Туман босган оролга.
Оқшом тушиб келарди
Чорлаб дилни оромга.
Атроф жуда бепоёндир,
Кўк дарахтга теккудек.
Сувлар бирам мусаффо
Ойга қўл ҳам етгудек.

Бо ЦЗЮЙ-И

КЎЛ БЎЙИДА

Ўрмонларни тозаладим
Йўл очиб унга томон,
Бугун кўл соҳилига
Қурдим шинам ўриндиқ.
Дилимдаги хаёлларим
Ҳали барчадан пинҳон:
Келиб қўнса оҳиста ой,
Чиқарса мен-да хордиқ.
Ханжар билан кесаман,
Бамбукларни беомон.
Қанча сийрак бўлса у
Шунча эркиндир шамол.
Дилимдаги хаёлларим
Одамларга ноаён:
Кўл юзида фақат мавжлар,
Сузиб юрса бемалол.

Темур УБАЙДУЛЛО таржималари.

* Жаҳон маданияти юлдузлари

ЛЮ ВЕЙ — ЯНГИ УСЛУБ ЭГАСИ

АЗИМ шаҳар Пекинда бир бино бор. Бу бинода ўзининг ижодкор дўстлари билан Хитойнинг таниқли мусаввири Лю Вэй макон тутган. Бино эски фабриканинг ўрни. У ерга етиб бориш осон эмас. Қурилишлар, баланд уйлардан ўтиб, тор йўлга чиқилади. Шу йўл ўйдим-чуқурликлардан олиб ўтиб, бинонинг пиллапояларига етказиб келади. Пиллапояни кўрасизу мусаввирларга кўрсатилган марҳаматлардан Лю Вэй бенасиб эканлигига гувоҳ бўласиз. Дастлаб бино ҳақида. Лю Вэйнинг баъзи бир ҳамкурслари рассомликни бизнесга айлантириб бойиб кетишди. Кейин шу бинони сотиб олишди.

Энди эса курсдошларига ижарага беришди. Ижара ҳақи ҳам антиқа: йилига битта ажойиб полотно.

Лю Вэй, на поли, на шифти йўқ шу бинонинг йўлакка ўхшаган торгина хонасида ижод қилади. Хона бўёқлар, қораламалар, қоғозлар, шишалар билан тўлиб кетган.

Энди бир оғиз дўстлари ҳақида. Эски бинода макон тутган ўн чоғли рассомлар гуруҳини ҳам, ҳаракатни ҳам, авангардни ҳам ташкил этмайди. Фақат битта қаватда ёнма-ён хоналарда ижод қилишади, холос.

Лю Вэй билан суҳбат осон кечмайди. У ўз асарларини шарҳлаб бермайди. Ўзингиз тушуниб, англаб олишингиз керак. Хитойлик мусаввир инглиз Френсис Бэкон услубини буддапарастларнинг «танка» сингари услуби билан омухталаштириб, асарлар чизади.

— Лю жаноблари, асарларингиз сюжетларини қандай топасиз!

— Мен кўпроқ расмий санъат асарларининг аксини ишлайман. Битта сувратимни шарҳлаб берақолай. Мана квадратиптих. Унда тўлқинлар гирдобидаги тўрт киши тасвирланган: Мао Цзе Дун, Дэн Сяопин, Маршал Чжу Дэ. Кейин яна бир ёш йигит. Топинг, ким у?

— Тўрт киши тўлқинда қолган. Тополмадик.

— Тўртинчиси сузиш бўйича устоз.

— Нима, учовлон чўкиб кетяптими!

— Балки чўкаётгандир. Балки сузишни ўрганаётгандир. Ёқяптими сизга?

Индамай яна суратга тикиламиз. Кўз олдимизда Хитойдек буюк мамлакатда рўй берган воқеалар ўтади. Шунда Лю Вэйнинг ўткир ақлига тан берамиз.

Лю Вэй 1965 йилда Пекинда туғилган. Бадиий институтнинг рангтасвир ва литография бўлимида ўқиди. Ҳозирча унчалик кўп кўргазмаларда қатнашмаган. Кўпроқ уни Гонконг ва Европадаги воситачилар сотиб олади. Унинг бир иши ҳозир Лондондаги кўргазмадан ўрин олди. Уч-тўрт иши Парижда намойиш этиляпти. Шу тариқа у Хитойдаги энг машҳур рассомлардан бирига айланди.

— Лю жаноблари, қай йўсинда ишлайсиз!

— Секин, жуда ҳам секин... Бир сурат устида ҳафталаб, ойлаб ишлайман.

Лю Вэйнинг асарларига қарайсизу, у рост гапираётганига амин бўласиз. Унинг ҳар бир иши ниҳоятда сайқал топган, қатъий, ортиқча биронта чизиқ ҳам тополмайсиз. Унинг қораламалар альбомини варақлаб кўрсак, ундаги суратлар, чеҳралар, композициялар аниқ, қатъий, мукаммал чизиқлар билан зийнатланганини кўрасиз.

— Ҳозирги давриниг ўзига хос оқими «янги объективистлар»нинг вакили немис рассоми Отто Дэж билан танишмисиз!

— Мутлақо йўқ (кулади Лю жаноблари) мен инглиз рассомлари Фрэнсис Бэкон ва Лусан Фрейд асарлари билан танишман. Журналларда кўп кўраман уларнинг суратларини.

— Ижодингизни мукаммаллаштирадиган бошқа манбалар ҳам борми!

— Бор, булар суратлар. Баъзида чет эл журналларидаги суратлардан фойдаланаман. Телевизорлар ҳам менга катта фойда беради. Ҳам олам билан танишаман, ҳам озуқа оламан. Ҳозир манбалар жуда кўп. Ҳар куни янги-янги омиллар пайдо бўлади.

— Лю жаноблари, сиз ўзингизни Хитойнинг ҳозирги замондаги реалист рассомларидан деб ҳисоблайсизми!

— Ҳам ҳа, ҳам йўқ.

— Иложи бўлса тушунтириб берсангиз...

Лю Вэй табассум қилди.

— Одамлар ўйлайдиган нарсалар ҳам бор, мен кўрадиган нарсалар ҳам бор. Ўз суратларимда мен ҳаётнинг, тасаввуримнинг кучли ва таъсирчан томонларини акс эттираман. Атайлаб шундай қиламан, сабаби қўшимча тушунтиришлар, ташбеҳлар, шарҳлар туғилсин томошабинларда деймaн.

Лю Вэй мақсадига эришган кўринади. Унинг суратларида бу ҳол жуда яққол намоён бўлади. Ҳар бир сурат кўринишда соатлаб мушоҳада қилиш мумкин. Шу тариқа рассом кўзда тутган мазмунни илғаш мумкин.

Лю Вэй Хитой анъанавий рассомчилиги белгиларини сақлаган ҳолда ўзининг янги йўлини яратган, шу йўлда тинимсиз ишлаётган рассомдир. Унинг мақсади битта — ижоди билан ҳамюртлари ҳаётининг тўкин бўлишига ҳисса қўшиш, ҳаёт ҳақида чуқурроқ ўйлашга чақириш.

Толиб САЪДУЛЛАЕВ тайёрлади.

Ҳамма ерда қурилиш, кон излаш иқтисодиётнинг, тараққиётнинг муҳим бир тармоғи саналади. Чиндан ҳам ер ости қазилма бойликларисиз мамлакат равнақини тасаввур қилиш қийин.

СУРАТДА: Хитой кончилари ва қурувчилари ҳамкорликда янги йўл қуриш жараёнида.

ҲАМИША ОРЗИҚИБ КУТАМИЗ

ҲАР бир халқнинг маданияти унинг бетакрор санъати, адабиёти, миллий урф-одатлари билан белгиланиши шубҳасиз. Айниқса, бу борада кино санъатининг тутган ўрни бўлакча. Кино томошабинга беадад завқ бериши, халқнинг маълум бир даврдаги ҳаётини акс эттириши билан бирга икки мамлакат фуқароларини жуда ҳам тез таништиради, бир-бирига иноқ қилиб қўяди.

Хитой кино усталари яратган бадиий фильмларни ўзбек томошабинлари жуда узоқ йиллардан бери меҳр билан кўриб келади. Табиийки дастлабки фильмлар Хитой инқилоби ҳақида ўзига хос жўшқинлик билан ҳикоя қилар эди. Бу борада «Қизил армиячи қиз», «Бургутнинг изи» бадиий фильмларини мисол қилиб келтирсак бўлади. Ушбу фильмлар хитойлик ватанпарварларнинг озодлик учун олиб борган кураши ҳақида бизни таништирган эди.

Кейинги йилларда хитойлик киносанъатчилар асарлари жуда ҳам кам намойиш қилинди. Бунинг натижасида ўзбекистонлик кино мухлислари ўзига хос анъаналарга эга бўлган бадиий фильмларни кўришдан бенасиб бўлиб қолишди. Лекин сўнгги уч-тўрт йил ичида Хитой фильмлари яна пойтахтимиз кинотеатрларида намойиш этилаётгани қувончли ҳолдир. Ўтган маълум муддат орасида Хитой фильмларининг ҳам тасвир услуби, ғояси, албатта унинг ижрочиларининг ўзгаргани шубҳасиздир. Хитой киносига ҳам ҳозир жаҳоннинг барча киносанъаткорларига одат тусига кириб қолган жанговарлик мансуб бўлиб қолди. Айниқса «Шаолин қалъаси», «Муҳаббат, кўз ёшлар, қон, қайғу» бадиий фильмлари фикримизга далил бўла олади. Ушбу фильмларда азалий мавзу — яхшиликнинг разолат ва жаҳолат устидан ғалабаси, боқий муҳаббат тантанаси тараннум этилади.

Ўйлаймизки, Хитой киносанъатчилари бизни биридан бири мазмунли янги кино асарлари билан хушнуд қилаверишади.

Нозима МИРАҲМЕДОВА.

* Ўзбекистонда Қозоғистон кунлари олдидан

Жакен ЖУМАХОНОВ, қозоқ ёзувчиси.

ОҚСОҚОЛ

ҲИКОЯ

КЕКСА чўпон Эломон қизи Ғалияни куёвга узатаётганида, тўйга шаҳардан жуда кўп ёшлар келишди. Ёшлар роса ўйин-кулги қилишди. Оқсоқол эса уларнинг гап-сўзларига қулоқ солиб ўтираркан, ўзига нотаниш бўлган жуда кўп сўзларни эшитди. Уни, айниқса, ҳайратга солгани «аксиома» бўлди. Бу нима дегани экан? Оқсоқолни бу сўз жуда қизиқтириб қолди.

Ёшлар рақсга тушаётганларида оқсоқол куёвнинг жўраси ёнига келди-да, ундан секингина сўради:

— Ўғлим, сен нуқул «аксиома», «аксиома» деяпсан. Бу сўзнинг маъноси нима? Шуни мен бефаҳмга тушунтириб берсанг.

Йигит жилмайганча тушунтира кетди:

— Аксиома дегани, оқсоқол, исбот талаб қилмайдиган ҳақиқат, демак. Мана, олайлик, қизингиз Ғалия турмушга чиқяпти. Буни тушунтириб ўтиришнинг ҳожати йўқ. Демак, бу — аксиома. Тушунтиролдимми?

— Умрингдан барака топ, ўғлим, тушундим. Кам бўлмагин, чироғим.

Бу янги сўз Эломон оқсоқолга жуда ёқиб қолди. Энди кекса чўпон бирор нарса ҳақида гапирмоқчи бўлса, албатта шу сўзни ишлатадиган бўлди. Қўзилатиш пайтида у ўзининг оппоқ соқолини силаганча донишмандлик қиларди:

— Бу йил ҳар юз совлиқдан камида бир юз қирқтадан қўзи оламиз. Бу — аксиома!

Осмонни қоп-қора булут қопласа, оқсоқол:

— Ёмғир ёғади. Бу — аксиома, — дерди.

Йиллар ўтиб Эломонни иззат-икром билан кексалик гаштини суришга — нафақага узатишди. Лекин бутун умри меҳнатда ўтган оқсоқол тезда зерикиб қолди. Бекорчи хўжа бўлиб юриш чолнинг жонига текканидан, у ҳар куни давлат хўжалиги идораси атрофида ўралашиб юрарди.

Унинг бу аҳволда юрганини кўриб раҳми келган директор бир куни олдига чақириб, шундай деди:

— Оқсоқол, олдимга киринг-чи, бир гаплашамиз.

Эломон оқсоқол худди шу таклифни кутиб тургандек, жон деб директор ҳузурига кириб келди.

— Шотқол дарасида қишлоқ хўжалик илмгоҳи ходимларидан олти киши тажриба олиб боришяпти. Сиз уларга кунига бир марта иссиқ овқат олиб бора оласизми?—деди директор. — Улар бизнинг тоғ шароитимизга мослаштирилган буғдойнинг янги навини яратишяпти. Агар шу ишга рози бўлсангиз, сизга яна «махфий» топшириқ бор: яхшилаб зеҳн солиб кўринг-чи, ораларидан қайси бирига хўжалигимизнинг бош агрономлигини топширса бўларкин.

Эломон оқсоқол бу ишга бажонидил рози бўлди. Айниқса унга директорнинг «махфий» топшириғи хуш келди. Ҳа, демак, ҳалиям Эломонни ҳурмат қилишаркан, унинг фикри билан ҳисоблашишаркан. Бу ҳам — аксиома!

Энди ҳар куни тушга яқин Эломон оқсоқол тўриғини эгарлай бошларди. Ошхонада термосга шўрва ёки карам шўрва қуйиб, бошқасига эса котлет солиб беришарди. Оқсоқол термосларни хуржунга жойлаб оларди.

Тажрибакорлар ҳаммаёғи кўм-кўк, гуллар очилиб ётган тепаликка иккита палатка қуриб жойлашиб олишганди. Бошида йигит ва қизлар оқсоқолга унча ёқинқирамади. Улар сочларини алламабало қилиб қизларникидай ўстириб, тор шим ва гулдор кўйлак кийиб олишганидан уларнинг қиз болами ёки ўғил болалигини ажратиб бўлмасди.

Оқсоқол уларнинг тажриба сирларини билмаса-да, лекин вақтларини бекорга ўтказмаётганларига ақли етарди. Фақат қизларнинг на ундан ва на йигитлардан уялмай тор шим кийиб, лабларини бўяб юришларини ҳеч ҳазм қилолмасди.

Бир куни улар овқатланиб бўлишгач, оқсоқол йигитлардан бирини гапга солди.

— Қайси уруғдан бўласан, чироғим?

Йигит кулиб юборди-да:

— Буважон, ҳеч қандай уруғ-пуруғни билмайман. Фақат қозоқлигимни биламан, холос, — деб жавоб қилди.

Бу жавобга Эломон оқсоқол ҳам жилмайиб қўйди.

— Қозоқлигинг — аксиома. Мен сенинг қайси уруғданлигингни сўраяпман, яъни қайси қозоқлардансан: Адигай уруғиданми, Қарасул уруғиданми ёки Керай уруғиданми?

Оқсоқолнинг бу сўровига йигит жавоб беролмади. Оқсоқол ўзича тўнғиллай-тўнғиллай отига миниб: «На уруғни билади, на урф-одатни. Охир замон болалари-да», деб жўнаб қолди.

Директор бир куни оқсоқолни ҳузурига чақирди-да, у билан дўстона суҳбат бошлади.

— Қалай, сизни қийнаб қўймадимми, оқсоқол?

— Қўйсанг-чи, шу ҳам иш бўптими.

— «Махфий» вазифа нима бўлди?

Оқсоқол анча вақтгача соқолини силаб жим ўтирди, кейин хўрсиниб, гап бошлади:

— Аксиома: уларнинг орасида бирорта пичоққа илинадигани йўқ.

Директор ҳайратомуз унга тикилиб қолди.

— Уларнинг нимаси сизга ёқмади, оқсоқол? Дангаса, ишёқмасми ёки мақтанчоқми?

— Мен бундай демадим-ку, — деб гапни бошқа ёққа бурди оқсоқол. — Кийимлари ғалати, эскича урф-одатларни назар-писанд қилишмайди.

Директор кулиб юборди.

— Оқсоқол, бу билан одамларни ёмонга чиқариб бўлмайди. Яна яхшилаб кузатиб юринг-чи, балки фикрингиз ўзгариб қолар.

Қарийб бир ой Эломон оқсоқол Шотқол дарасидаги тажрибакорларга иссиқ овқат ташиди. Бир куни улар чолни кутиб тоқатлари тоқ бўлди. Оқсоқол келмади, у фалокатга учраганди.

Отбоқар унга:

— Оқсоқол, сизнинг отингиз дам ола қолсин. Сизга бошқа от бераман, — деди.

Отбоқар унга узун ёлли, сариқ йўрғанинг жиловини тутқазди. От қўрқоқ экан. Бунинг устига машаққатли тоғ йўлларида юриб ўрганмаганди. Бирдан оёқ остидан бедана учиб ўтди, қўрқиб кетган йўрға олд оёқларини баландга кўтариб, оқсоқолни иргитиб ташлади-да, шаталоқ отиб қочиб кетди.

Оқсоқол сакраб туриб, отни тўхтатмоқчи бўлди, лекин ўнг биқинидаги чидаб бўлмас оғриқдан яна йиқилди. «Агар бахтимга оёғим югандан чиқиб кетмаганда, муқаррар ўлардим. Бу — аксиома!» деб ўйлади оқсоқол.

У бир неча бор туришга ҳаракат қилди-ю лекин оғриқдан кўз олди қоронғилашиб ҳушидан кетди.

Чамаси, бир соатлардан кейин уни бутунлай ҳолдан тойган ҳолда сут фермасининг аравакашлари топиб олиб, уйига элтиб қўйдилар.

Кечқурун директорнинг «Волга»сида район касалхонасига олиб боришди. Врачлар оёғини текшириб, чиқиб-синмаганини, фақат бироз лат еганини аниқлашди. Докторлар унга оғриқни қолдирадиган дори беришди. Муолажалардан кейин жони бироз ором олиб, ниҳоят ухлаб қолди.

Оқсоқол эрталаб уйғонгач: «Жин урсин, ахир тоғдагилар овқатсиз қолишди-ку. Эҳ, аттанг. Жаҳл келганда, ақл кетади деганларидек, балки бу қари шайтон бизни атайлаб овқатсиз қолдирди, деб ўйлашаётгандир. Менинг бу аҳволдалигимни улар қаёқдан ҳам билишсин...» деб афсус-надомат қилди.

Якшанба куни уни кўргани хотини, келини, ўғли ва қариндош-уруғлари келишди. Кампири аввалига йиғи-сиғи қилди, кейин оёғи фақат бироз лат еганини эшитиб хотиржам бўлди.

Қариндошларини кузатгач, оқсоқол энди дам олмоқчи бўлаётганди, навбатчи ҳамшира келиб:

— Ота, сизни кўргани бир тўда йигит-қизлар келишибди, киритайми? — деди.

— Бўлмасам-чи! — деди суюниб оқсоқол. — Бош устига, кираверишсин...

Елкаларига оқ халат ташлаб олишган тўрт йигит ва икки қиз оёқ учида юрганча хонага кириб келишди. Улар оқсоқол билан қуюқ сўрашиб, тезроқ тузалиб чиқишини тиладилар. Қизлар эса оқсоқолга дала гулларидан ясалган гулдаста тақдим этдилар.

Эломон оқсоқол ҳаётида жуда кўп совға олганди-ю, лекин ҳеч ким унга гул тақдим қилмаган эди. Шунинг учун тўлқинланган оқсоқол меҳр билан қизларнинг пешонасидан ўпди.

Шу куни беморни директор ҳам келиб кўрди. Соғлиғини сўрагач, у:

— Отбоқар сизга минилмаган отни берганлиги учун ҳайфсан олди, — деди.

Эломон оқсоқол норози оҳангда:

— Бекор қилибсизлар. Яхши от танлаб олмаганим учун ўзим айбдорман, — деб хафа бўлди.

Кейин у тоғдаги тажрибакорлар келиб кўришганини айтди.

Директор кўзларини айёрона сузиб:

— Қалай, ораларида хўжалигимизда ишласа бўладигани бор эканми? — деб сўради.

Эломон оқсоқол унинг киноясини тушунмай, шоша-пиша:

— Уларнинг ҳаммаси ҳам хўжаликда ишлашга лойиқ ёшлар. Бу — аксиома, деди.

Қозоқчадан Ҳиковат МАҲМУДОВА таржимаси.

Мамлакатимизда бозор иқтисодиётига ўтиш сиёсати изчил амалга оширилаётганлиги туфайли иқтисодий ислоҳотлар тобора чуқурлашмоқда. Давлат мулки бўлган турли иншоотларни ким ошди савдосида сотиш ана шу жараённинг муҳим таркибий қисми ҳисобланади.

— БУНИ биз учун унчалик янгилик деб бўлмайди, — дейди саволимизга жавобан Тошкент шаҳар Ҳокимининг ўринбосари Б. Э. Хўжаев. — Биз ким ошди савдосини ўтказишда муайян тажрибага эгамиз. 1993 йил январь ойида Тошкент шаҳрида уй-жойларнинг биринчи ким ошди савдоси бўлиб ўтди. 1994 йил февраль ойида Бекободда уй-жой ва кўчмас мулк ким ошди савдоси ўтказилди. Шу йил 30 апрелда эса яна Тошкентда уй-жой ва кўчмас мулк ким ошди савдосини ўтказиш режалаб қўйилган. Бу соҳада биз бошқа мамлакатлар тажрибасини ҳам ўрганяпмиз. Айни пайтда Америка Қўшма Штатларининг «Прайс Уотер-Хаус» фирмаси бизга ўз маслаҳатлари билан кўмаклашмоқда.

«Тошкент оқшоми»да ким ошди савдоси ҳақидаги эълон билан кўпчилик танишган бўлса керак. Газетада бундан буён ҳам ана шундай тадбирлар билан боғлиқ зарур ахборотлар эълон қилиб борилади. Ҳозир эса кўпгина муштарийларимизни қизиқтираётган савол: ким ошди савдоси учун иншоотлар қайси принципларга асосланиб танланади, деган саволни бериш ўринлидир.

— Улар, биринчидан, мавжуд талабдан келиб чиқиб танланди, — деб давом этади Баҳодир Эргашевич. — Иккинчидан эса ким ошди савдосига қўйилганлар асосан қурилиши тугалланмаган иншоотлардир. Улар учун етарли миқдорда пул ажратилмаётганлиги, бинокорлик материаллари танқислиги сабабли бу иншоотларда қурилиш ишларини ниҳоясига етказиш имконияти йўқ. Шунинг учун бозор шароитларида бу муаммони ҳал этиш йўлларидан бири қурилиши тугалланмаган иншоотларни ким ошди савдосида сотишдир. Бу ўринда ана шу ким ошди савдосидан тушган маблағлар Тошкент шаҳар Ҳокими қарорига мувофиқ шаҳар эҳтиёжлари учун аниқ мақсадни кўзлаб сарфланишини алоҳида таъкидламоқчиман.

Ким ошди савдосига қўйилган «Хадра» меҳмонхонасига келсак, у ҳозирги пайтда яхши ҳолатда эмас. Бюджет имкониятлари эса бугунги кунда унда зарур таъмирлаш ишларини олиб боришга йўл қўймаяпти. Ким ошди савдосида меҳмонхонани сотиб олганлар бу муаммони ҳал эта оладилар, деган фикрдаман.

** Долзарб мавзуда*

КЎЧМАС МУЛК КИМ ОШДИ САВДОСИ

— Ким ошди савдосида кимлар иштирок эта оладилар?

— Иншоот бошланғич нархининг 10 фоизи миқдорида гаров пули тўлаган барча жисмоний ва юридик шахслар, шу жумладан хорижликлар ҳам кўчмас мулк ким ошди савдосида иштирок эта оладилар. Уй-жойлар ким ошди савдосида эса фақатгина доимий пропискага эга бўлган Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг иштирок этишига рухсат этилган, — дейди мулк қийматини баҳолаш ва уй-жойларни хусусийлаштириш бўйича дирекция директори Х. Х. Рафиқов. — Бундай ҳуқуқ ўз ходимлари учун уй-жой сотиб олиш истагида бўлган корхона ва ташкилотларга ҳам берилган.

— Хайрулла Ҳусниддинович, Сизнинг фикрингизча, ким ошди савдосида иштирок этиш истагида бўлганлар қандай манфаат кўрадилар?

— Энг аввало шуни айтиш керакки, ким ошди савдосига қўйилган иншоотларни қисқа вақт ичида қуриш амри маҳол. Бунинг устига лойиҳа-смета ҳужжатларини тайёрлаш, ер майдонини ижарага олиш ҳам катта маблағ талаб этади. Умуман олганда ер майдонини ижарага олиш ҳам осон эмас. Бунинг устига бинокорлик материаллари танқчиллигини, пул қадрсизланиб бораётганлигини ҳам ҳисобга олмай бўлмайди. Шундай экан бугунги кунда мавжуд сармоядан фойдаланишнинг энг самарали воситаси унга кўчмас мулк харид қилиб олишдир. Ҳозир кўплаб кишилар квартира сотиш ёки харид қилиш учун турли даллоллар, тасодифий шахслар хизматидан фойдаланадилар. Бунинг оқибатида алдов, таъмагирлик ҳоллари кўпаймоқда. Ким ошди савдоси эса савдо-сотиқ қонуний бўлганлигига тўла-тўкис кафолат беради. Айни пайтда зарур ҳужжатлар қисқа муддатларда расмийлаштирилади.

Кўчмас мулкни ким ошди савдосида харид қилган мулк эгаси ундан ўз хоҳишича ташқаридан кимнингдир аралашувисиз, бирон бир шартсиз фойдаланиш ҳуқуқига эгадир.

Шу ўринда бизнинг дирекциямиз мулк эгаларига қулайлик туғдириш мақсадида уларнинг хоҳишига кўра турли идоралар учун зарур ҳужжатларни расмийлаштириш билан боғлиқ масалаларни ўз зиммасига олиши мумкин. Ким ошди савдосидан аввал унда иштирок этадиганларни сотишга қўйилган иншоотлар билан таништирамиз.

— Тошкентда ўтказиладиган ким ошди савдосининг Наманган ва Бекободда бўлиб ўтган ким ошди савдоларидан фарқи бўладими?

— Ҳа, баъзи бир фарқлар бор, — дейди давлат мулк қўмитасининг Тошкент шаҳри бўйича бошқармаси бошлиғи ўринбосари Р. К. Пўлатов. — Масалан, ким ошди савдосига қўйилган битта квартира учун гаров пули тўлаган қатнашчиларга ким ошди савдосига қўйилган бошқа уй-жойлар савдосида ҳам иштирок этишга рухсат этилади. Бундай ҳуқуқ савдо иншоотлари учун ким ошди савдоси қатнашчиларига ҳам берилади. Яна бир фарқ шундан иборатки, ким ошди савдосида ютиб чиққанлар иншоот нархини (уй-жойлар бундан мустасно) йил давомида тенг қисмларга бўлиб тўлашлари керак. Шу жумладан, бу қийматнинг 20 фоизини ким ошди савдоси ўтгандан сўнг бир ой давомида тўлашлари лозим бўлади. Тошкент шаҳар Ҳокими А. И. Фозилбековнинг шаҳар ҳокимлиги Капитал қурилиш бош бошқармасининг бўлинмалари ким ошди савдосида сотилган иншоотларда янги мулк эгаларининг маблағлари ва хоҳишларига кўра қурилиш ишларини давом эттиришлари мумкинлиги тўғрисидаги қарори ҳам бор.

— Баҳодир Эргашевич, бу бошланаётган ишнинг истиқболи тўғрисида ҳам гапириб берсангиз.

— Вазирлар Маҳкамасининг шу хусусдаги қарорига мувофиқ май ойидан бошлаб ким ошди савдолари мунтазам ўтказиб борилади. Уларда барча уй-жой ва кўчмас мулк эгалари иштирок этишлари мумкин. Улар ким ошди савдосига ўзларига қарашли иншоотларни ўзлари учун қулай шарт-шароитларда қўйишлари мумкин. Масалан, улар бу иншоотлар қайси валютага сотилишини ҳам кўрсата оладилар. Шуни ҳам айтиш керакки, ўз квартирасини ким ошди савдосига қўйган мулк эгаси савдодан сўнг тушган пулнинг фақат 15 фоизи миқдорида давлат пошлинаси ҳамда ким ошди савдосида кўрсатилган хизматлар учун бу пулнинг 2 фоизи миқдорида бож тўлайди. Агар квартира нотариал идоралари орқали сотиладиган бўлса, савдолашилган пулнинг 20 фоизи миқдорида давлат пошлинаси тўланади. Шу билан бирга мулк эгасига унинг пулини Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатларига кўрсатган манзилга ёки Жамғарма банкидаги ҳисоб счётига ҳам ўтказишда кўмаклашилади.

СОТИБ ОЛ ВА ЭГАЛИК ҚИЛ!

ДАВЛАТ МУЛКИ ҚЎМИТАСИНИНГ ТОШКЕНТ ШАҲРИ БЎЙИЧА БОШҚАРМАСИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ МУЛК ҚИЙМАТИНИ БАҲОЛАШ ВА УЙ-ЖОЙЛАРНИ ХУСУСИЙЛАШТИРИШ БЎЙИЧА ДИРЕКЦИЯСИ 1994 ЙИЛ 30 АПРЕЛЬ КУНИ ТОШКЕНТ ШАҲРИДА КЎЧМАС МУЛК ИНШООТЛАРИНИ ХУСУСИЙЛАШТИРИШ ОЧИҚ КИМ ОШДИ САВДОСИНИ ЎТКАЗИШЛАРИНИ ЭЪЛОН ҚИЛАДИЛАР.

КИМ ОШДИ САВДОСИГА ҚУЙИДАГИ ИНШООТЛАР ҚЎЙИЛМОҚДА

«Хадра» меҳмонхонаси

160 ўринли. Тошкент шаҳрининг Шайхонтоҳур туманидаги «Хадра» майдонида жойлашган.

Бино жойлашган ер майдони 400 квадрат метр. Бино алоҳида қурилган, тўққиз қаватли, каркас-панелли. Биринчи қаватда сартарошхона, қаҳвахона ишлаб турибди. Иншоот шаҳар марказида, Тошкент цирки ёнида, ёпиқ бозор. Бош универсал магазин, «Ганга» савдо маркази, метронинг Ғафур Ғулом бекати ёнида жойлашган.

Бошланғич нархи — 1.825,4 миллион сўм-купон.

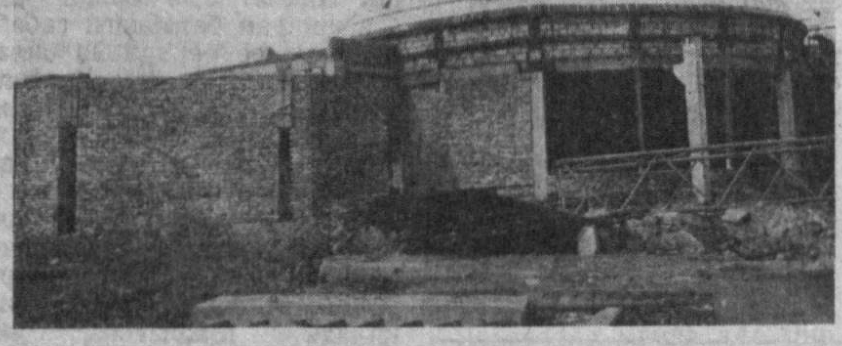

ҚУРИЛИШИ ТУГАЛЛАНМАГАН ТОШКЕНТ ШАҲРИ ШАЙХОНТОҲУР ТУМАНИ ЁПИҚ БОЗОРИДАГИ

«Чойхона»

УМУМИЙ ОВҚАТЛАНИШ БИНОЛАРИНИНГ ЧАП ҚИСМИ

Иморат эгаллаган ер майдони 1.140 квадрат метр. Бино икки қаватли, каркас ғиштли. Умумий майдони 2.060 квадрат метр, шу жумладан фойдали майдони 665 квадрат метр. Иншоот қурилишининг 70 фоиз ишлари бажариб қўйилган.

Бошланғич нархи — 816.2 миллион сўм-купон.

ҚУРИЛИШИ ТУГАЛЛАНМАГАН ТОШКЕНТ ШАҲРИ ЮНУСОБОД ТУМАНИ СБ—5 УЙ-ЖОЙ МАВЗЕСИ ХИЗМАТ КУРСАТИШ БИНОЛАРИДАГИ

Озиқ-овқат моллари дўкони

Бино бир қаватли, алоҳида жойлашган, баланд пойдеворлик каркас-панелли. Иншоотнинг умумий майдони 1.313,4 квадрат метр. Иш майдони 1.070,7 квадрат метр. Иншоотда қурилиш ишларининг 69 фоизи бажарилган.

Бошланғич нархи — 467,6 миллион сўм-купон.

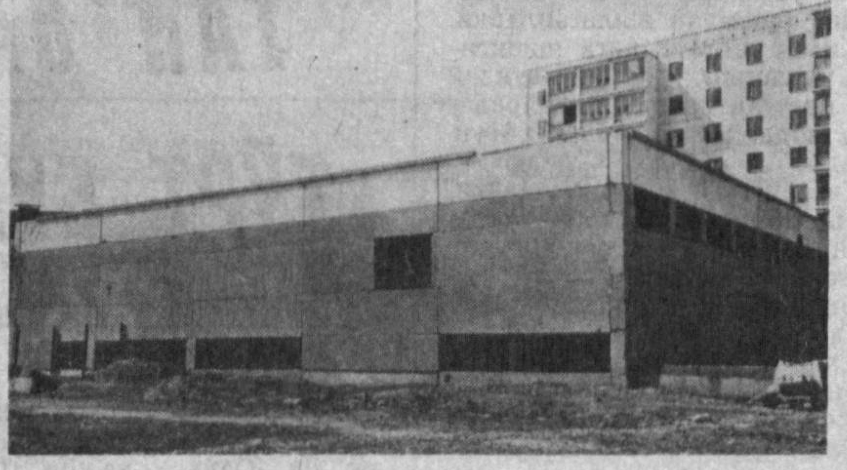

ҚУРИЛИШИ ТУГАЛЛАНМАГАН ТОШКЕНТ ШАҲРИ АКМАЛ ИКРОМОВ ТУМАНИДАГИ «ИБН СИНО» УЙ-ЖОЙ МАВЗЕСИДАГИ

Озиқ-овқат дўкони

Бино икки қаватли, каркас-панелли. Савдо майдони 450 квадрат метр. Иншоотда қурилиш ишларининг 48 фоизи бажарилган. Иншоот замонавий услубда аҳолига савдо хизмати кўрсатишда барча қулайликлар кўзда тутилган ҳолда қуриляпти.

Бошланғич нархи — 566 миллион сўм-купон.

ҚУРИЛИШИ ТУГАЛЛАНМАГАН ИККИТА ИККИ ҚАВАТЛИ ОЛТИ ХОНАЛИ ПАРДОЗЛАШ ИШЛАРИ БАЖАРИЛМАГАН

Коттеж

Коттежлар қуйидаги манзилда жойлашган: Тошкент шаҳри, Акмал Икромов тумани, «Ўриксор» мавзеси 16 ва 17-сон. Бу иншоотлар Ҳалқа йўл ёнида жойлашган бўлиб, ҳар бирининг 600 квадрат ер майдони бор. Бир уйнинг умумий майдони 521 квадрат метр, шу жумладан, уй-жой майдони 321,6 квадрат метр. Ертўла майдони 230 квадрат метр. Коттежлар икки қаватли ғиштдан қурилган. Иншоотларда қурилиш ишларининг 58 фоизи бажарилган.

Бошланғич нархи: — 16-сон коттежники — 233,4 миллион сўм-купон; 17-сон коттежники — 241,2 миллион сўм-купон.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ҲАМЗА ТУМАНИ МУХТОР АШРАФИЙ КЎЧАСИДАГИ 40 КВАРТИРАЛИ БЕШ ҚАВАТЛИ 6-УЙНИНГ БЕШТА УЧ ХОНАЛИ ВА БЕШТА ТЎРТ ХОНАЛИ

квартиралари

Бино ТДСК—71А/77 панелли сериясидан. Турар жой трамвай линияси ёнида, метронинг Чкалов бекатига яқин жойлашган.

Ҳар бир квартира 28,1 миллион сўм-купондан 46,3 миллион сўм-купонгача бўлган бошланғич нархларда сотилади.

1. Ким ошди савдосида иштирок этиш учун ўз вақтида ариза, бошқа зарур ҳужжатларни тақдим этган, хусусийлаштирилаётган иншоот бошланғич нархининг ўн фоизи миқдорида белгиланган тартибда гаров пулини тўлаган юридик ва жисмоний шахслар иштирок эта оладилар.

2. Тўловни хоҳлаган шаклда амалга ошириш мумкин.

3. Ким ошди савдосида иштирок этиш учун аризалар якшанбадан ташқари ҳар куни соат 9 дан 18 гача қуйидаги манзилда қабул қилинади: Тошкент шаҳри, Абдулла Қодирий кўчаси, 13-уй. 1-қават, ким ошди савдосини ўтказиш бўйича комиссия.

Бу ерда сиз иншоотлар билан батафсил танишишингиз ва сизни қизиқтираётган барча масалалар бўйича маслаҳатлар олишингиз мумкин.

ТЕЛЕФОНЛАР:
44-53-77,
44-53-68.

Ким ошди савдоси маркази туман бўлимларининг телефонлари:

Мирзо Улуғбек — 67-36-82. Ҳамза — 33-44-14, Чилонзор — 76-18-14, Акмал Икромов — 74-16-69, Бектемир — 90-33-03, Юнусобод — 35-04-10, Шайхонтоҳур — 41-02-59, Яккасарой — 55-73-00, 55-87-91, Мирobod — 33-51-48, 33-49-41, Сергели — 58-07-36, Собир Раҳимов — 46-72-85.

Аризалар қабул қилишнинг сўнгги муддати — 1994 йил 28 апрель.

Иншоотларни хусусийлаштириш очиқ ким ошди савдоси 1994 йил 30 апрель куни соат 11 да ўтказилади.

КИМ ОШДИ САВДОСИ УТКАЗИЛАДИГАН ЖОЙ Ўзбекистон шоҳ кўчаси, 98-уй, «Кинochилар уйи».

Мирзо Улуғбек туманидаги 380-болалар боғчасида фарзандларимизнинг соғлом камол топишлари йўлида кўпгина хайрли ишлар қилинмоқда. Болалар гуруҳларида турли тарбиявий ва соғломлаштириш ишлари олиб борилмоқда. Бу ишда боғчага туман ҳокимлиги ва бошқа мутасадди ҳамда оталиқ ташкилотлари яқиндан кўмак бермоқда. Яқинда бу ерда ўтказилган эрталикда болаларнинг ота-оналари ҳам қатнашиб боғча тарбиячиларига уларнинг фарзандлари камолоти йўлида амалга ошираётган сидқидил ишлари учун дил ташаккурларини айтдилар. Козим Ўлмасов тасвирга туширган ушбу суратда эркатойлар эрталигидан бир лавҳа акс этган.

БАЙНАЛМИЛАЛЧИ ЖАНГЧИЛАРГА ЁДГОРЛИК

МИРЗО Улуғбек туманидаги «Болалар ва ўсмирлар маркази»нинг ҳовлисида шу тумандан афғон урушида ҳалок бўлган 39 нафар жангчи хотирасига ёдгорликнинг очилиш маросими бўлди.

Маросимни туман Ёшлар Иттифоқининг котиби Одил Комилов очди. Туман мудофаа ишлари бўйича мутасаддиси В. Алёхин Афғонистон жанггоҳларида аскарлар ўз ҳарбий бурчларини муносиб адо этганликларини таъкидлади.

Ҳалок бўлган жангчининг отаси Тўхтамурод Тўлаганов ўз дил сўзларини шундай баён этди:

— Фарзандларимиз етилиб турган бир пайтда Афғонистондаги урушга олиб кетишди. Кўпчилик ота-оналар қатори мен ҳам фарзандимдан ажралдим. Бундай оғир кунлар бошимизга бошқа тушмасин. Мана республикамиз мустақил бўлди, юртбошимиз И. А. Каримов ўзларининг саъй-ҳаракатлари билан юртимизда тинчлик, осойишталикнинг сақланишида катта ишлар қилаяптилар.

— Бугун биз учун ҳам қувончли, ҳам қайғули кун, — дея сўз бошлади байналмилалчи аскарнинг онаси В. Романова. — Чунки мана фарзандларимиз хотираси абадийлаштирилиб, ёдгорликни очдик, қайғули томони кўп йигитларимиз қайтиб келишмади. Бу ёдгорликнинг қад кўтаришида бош-қош бўлган туман ҳокимлиги, Ёшлар Иттифоқи, байналмилалчи жангчилар уюшмаси ва бошқа ташкилотларга барча ота-оналарнинг номидан чуқур миннатдорчилигимни билдираман.

...Оқ мато билан ўралган ёдгорлик пойига «Хотирангиз дилларда мангу қолар Афғон тупроғида шаҳид кетганлар» сўзлари битилган эди.

Ёдгорликнинг очилишига келганлар унинг пойига гуллар қўйишди.

Олимжон МУСАЕВ,
байналмилалчи жангчи.

** Юртимизнинг сўлим гўшалари*

ОБОДЛИГИ СУВ ТУФАЙЛИ

СУРХОНДАРЁ водийсининг жанубий қисми чўллардан иборат. Янги жойларни ўзлаштириш, деҳқончилик қилинадиган ерларни сув билан таъминлаш мақсадида 1962 йилда Мирзааҳмад Қорабоев номли сув омбори қурилди. Унинг узунлиги 20 километр бўлиб, 69 квадрат километр майдонни эгаллайди. Сув сиғими 800 миллион куб метр. 1987 йилда Қумқўрғон сув омбори қурилиши унинг атрофидаги аҳолининг кўнгилли дам олишларига қулайликлар туғдира бошлади.

Сурхондарё водийси қуруқ субтропик иқлимига эга ўлка. Унинг шимолидаги баланд тоғлар совуқ ҳаво оқимларини тўсиб қолади. Жанубдан эса илиқ ҳаво оқимлари бемалол кириб келаверади. Қиши илиқ, қисқа, ёзи эса иссиқ, давомли. Январда ҳавонинг ўртача ҳарорати 2—3 даража совуқ. Июлда эса 30 даража илиқ бўлади. Йиллик ўртача ҳарорат 16 даража илиқдир. Бу эса кечпишар, иссиқсевар экинлар экишга имкон беради. Сув омбори қурилгач, Сурхондарё вилоятида етиштирилган 387 минг тонна ингичка толали пахта тайёрлашга имкон топилди. Янги ўзлаштирилган ерларда кўплаб ингичка толали пахта, узум, сабзавот, чорва молларининг кўпайишига олиб келди.

Дарё қирғоғининг супалари сув томонидан ҳосил бўлган бўз тупроқ, ҳар иккала томонидаги адирликлар типик бўз тупроқ, чап оғзи кенг адирлари қумтупроқ, тоғ этаклари эса оч тузли бўз тупроқ билан қопланган. Сурхондарёнинг ўсимлик дунёси ҳам ўзига хос. Бу ерда чўл ўсимликлари билан бирга субтропик ўсимликлар, чунончи, анор, анжир, хурмо, шакарқамиш, тоғларда эса мевали ўрмонлар мавжуд, шунингдек арчалар ҳам ўсади. Дарё бўйларида қамиш, қиёқ, юлғун, янтоқ, қизилмия, адирларда бетага, пўхаток, қўнғирбош, шошир лолақизғалдоқ, қашқайўнғичқа, қўзигул, тоғ ён бағирларида қаррак, каврак, кийик ўти, ҳар хил бутасимонлар, писта, ёввойи тоқ кабилар учрайди.

Ҳайвонот дунёси ҳам хилма-хил. Деҳқончилик районларида майна, тўрғай, зағизғон, қир ва тоғларда лочин, бўри, тулки, чиябўри, жайрон, турли судралиб юрувчилар, сув ҳавзаларида хилма-хил балиқлар учрайди. Мамлакатимизнинг энг иссиқ ҳудудларидан бўлган Сурхондарё воҳаси сув омбори қурилиши иқлимий хусусиятларнинг яхшиланишига ва денгизбўйи минтақаларида қулай микроиқлим пайдо бўлишига олиб келди. Бу ерлар меҳнаткашларининг севимли дам олиш жойига айланган. Сув омбори атрофидаги 20 мингдан зиёд мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўстирилади. Шунингдек, бу ерда аҳоли яшайдиган турар жойлар қурилиб, мукаммал инфраструктурага эга бўлган ҳудудлар ташкил этилди.

Баҳодир БАҲРИТДИНОВ,
Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси жўғрофия бўлимининг лаборатория мудири.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ.

Муассис: Тошкент шаҳар ҳокимлиги

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида рўйхатга олинган. Рўйхат сони — 10.

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, ГСП, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Телефонлар: хатлар — 33-29-70; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича — 56-54-68, 32-56-66.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки "Тошкент почтаси" шаҳар почта корхонасининг фойдаланиш бўлимига — 33-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Ҳажми — 2 босма табоқ. Офсет усулда чоп этилади. Қоғоз бичими - А-2. Нашр кўрсаткичи - 64690.

"Шарқ" нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй.

(Душанба), чоршанба ва жума кунлари чиқади.

Буюртма Г—896.

Босмага бериш вақти 11.30. Босмага берилди 12.00

1 2 3 4 5 6.